БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 232 (17.216). • 10 октябрь 1978 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин.

БУГУН ТОШКЕНТДА ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ НАВБАТДАГИ ХАЛҚАРО ФОРУМИ ОЧИЛАДИ. У ИККИ УЛУҒ ҚИТЪА АДИБЛАРИНИНГ БИРИНЧИ ХАЛҚАРО ТОШКЕНТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ 20 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ. КОНФЕРЕНЦИЯ ИШИДА ҚАТНАШИШ УЧУН ГЎЗАЛ ТОШКЕНТИМИЗГА ТАШРИФ БУЮРГАН ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ПРОГРЕССИВ АДАБИЁТЛАРИНИНГ НАМОЯНДАЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК МАШЪАЛИ

БУНДАН 20 йил муқаддам Тошкентда ёқилган дўстлик ва қардошлик машъали қўллардан-қўлларга ўтиб, шуълалари янада ёрқинроқ порламоқда.

1958 йилнинг октябрь ойида Тошкентда ўтган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг биринчи конференциясида Африка—Осиё ёзувчилик ҳаракатига пойдевор яратилди. Худди ўша кунларда икки қитъа ёзувчилари ассоциацияси туғилди ва шаклланди. Бугун ортимизга назар ташлаб, шуни комил ишонч билан айтамизки, босиб ўтилган йўл шонли кураш ва ғалабалар йўли бўлди. Тошкент конференциясидан кейин Қоҳирада, Байрутда, Деҳлида, Олмаотада бўлиб ўтган Осиё ва Африка ёзувчиларининг конференциялари ана шу йўлнинг муҳим босқичларига айланди. Африка—Осиё ёзувчилари ҳаракати йилдан-йилга, ошкора ва яширин душманларнинг қаршиликларини енгиб кенгайди, мустаҳкамланди ва жипслашди. У ҳозирги жаҳон адабиётининг салмоқли, қудратли демократик ҳаракатига айланди. Яқинда мустамлакачилик кишанларидан қутулган мамлакатларнинг навқирон адабиётлари ривожининг фаоллашувига, халқаро адабий алоқаларнинг кенгайишига кўмаклашди, икки қитъа бадиий интеллигенциясининг тараққийпарвар, демократик кучларини империализм ва янги мустамлакачиликка қарши кураш базасида бирлаштирди.

Африка—Осиё ёзувчилари ҳаракатининг бешиги тепасида Шароф Рашидов, Николай Тихонов, Анатолий Софронов, Уильям Дюбуа, Нозим Ҳикмат, Мулк Раж Ананд, Сажжод Зоҳир, Мао Дунь, Файз Аҳмад Файз, Хироси Нома, Мирзо Турсунзода, Муҳаммад Маҳди ал-Жавоҳири, Юсуф ас-Сибоий, Мухтор Авезов, Зулфия, Комил Яшин ва замонамизнинг бошқа улкан адиблари турдилар.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг Тошкент конференцияси адабиёт арбоблари йирик отрядининг манфаатлари ва эзгу орзу-истакларига жавоб берди. Конференция уларнинг назарини истиқболга қаратди, қалбларида адолат тантанасига бўлган ишонч ва умидни чуқурлаштирди, замонага ҳамнафаслик ришталарини янада мустаҳкамлади.

Бу ерда, бизнинг озод заминимизда, илк бор Тошкент руҳи — Осиё ва Африка прогрессив ёзувчилари бирдамлиги руҳи, демократик адабиётларнинг империализмга, мустамлакачиликка ва агрессияга қарши курашдаги бирдамлик руҳи, ер юзида инсонпарварлик, тинчлик, социал ва миллий адолат идеалларини қарор топтиришга интилиш ва кураш руҳи туғилди ва ҳаётга йўлланма олди. Бугун, орадан 20 йил ўтгач, биз тўла ишонч билан шуни айтамизки, Тошкент руҳи яшамоқда ва тантана қилмоқда. Тошкент конференцияси қатнашчилари тантанали равишда изҳор этган alangали сўзлар йиллар ўтиши билан асло сўниш билмади. Мана ўша сўзлар: «Биз, ёзувчилар — халқларнинг виждонимиз. Бизнинг зиммамизда фақат замондошларимизнинг эмас, балки келгуси авлодларнинг тақдири учун ҳам масъулият юки турибди... Биз сизни ўзимиз билан бир сафда туриб, олға—ҳақиқат, гўзаллик ва озодлик йўлини қидиришга чақирамиз, бу бизга халқ ҳаёти билан мустаҳкам алоқада бўлган ва унга ақл-идрок ҳамда адолат тантанаси учун курашда кўмаклашадиган адабиёт яратишга имкон беради».

Империализм идеологларининг фикрича, гўё ёзувчи фақат санъаткордир ва унинг сиёсатга ҳеч қандай дахли йўқ эмиш. Худди шундай сохта гаплар билан улар замонанинг муҳим масалаларидан, тинчлик ва озодлик учун умумхалқ курашидан ёзувчилар диққатини чалғитишга уринмоқдалар. Бироқ санъаткор ҳамиша ватанпарвар, халқ бахти учун курашчидир. Шунинг учун ҳам у ҳаётга бефарқ томошабин сифатида қарай олмайди. Африка—Осиё ёзувчилар ҳаракатининг 20 йиллиги шу нарсани тасдиқлайдики, бу икки қитъанинг илғор адабиётчилари ўз халқларининг манфаатлари учун курашиб келди ва ўз ҳуқуқлари учун курашаётган барча халқларнинг дардлари ва ташвишларига ҳамнафас бўлиб келдилар ва ҳамнафас бўлиб қолаверадилар.

Бугунги Африка—Осиё адабиёти мазмунининг теранлиги, эҳтирослилиги, саҳифаларида гавдаланаётган инсоният озодлиги учун курашувчи алп қаҳрамонларнинг кучли бадиий образлари жиҳатидан бизга Уйғониш даври адабиётини эслатади. Осиё ва Африканинг ҳозирги адабиётларини вужудга келтирган давр жаҳонга озмунча ёрқин талантларни бермади.

ТОШКЕНТ конференциясидан кейин жаҳоннинг сиёсий иқлимида чинакамига кескин ўзгаришлар юз берди. Миллий озодлик ҳаракатлари шиддати остида бутун-бутун мустамлака империялар инқирозга юз тутди, ўнлаб мамлакатлар мустақилликка эришди, уларнинг халқлари олдида мустақил тараққиёт уфқлари очилди. Ёш мустақил давлатларнинг овози энди жаҳон миқёсида борган сари кучлироқ садо бермоқда.

Мустамлакачиликка оғир ва ўнгарилмас зарба берилди. Бироқ, маълумки, жароҳатланган йиртқич янада қаҳрлироқ ва хатарлироқ бўлади. Империализм халқларни яна асоратга солишга уринмоқда, лекин бу гал у ҳуфя усуллардан фойдаланиб, экономика ва маданият соҳаларига суқилиб киришга интилмоқда. Аслида, у ошкора интервенциянинг эски методларини ҳам унутгани йўқ. Заирдаги воқеалар бунинг далилидир.

Дўқ-пўписа ва бўҳтонлар, халқларни бир-бирига гиж-гижлатиш, ёллаш ва қўрқитиш, радиостанциялар ва телевидение, газета концернлари ва киностудиялар орқали тарқатилаётган иғво фисқи-фужур — буларнинг ҳаммаси Африка—Осиё халқларининг ақл-идрокини заҳарлаш ва чалғитиш, ҳақиқий озодлик, бахт-саодат, ёрқин истиқболга бўлган ишонч ҳамда курашнинг беғубор алангаларини сўндириш мақсадларига қаратилган. Бугунги шафқатсиз идеологик курашлар шароитида ёзувчининг роли ҳар қачонгидан ҳам улуғвордир. Ёзувчи дунёда юз бераётган воқеаларнинг лоқайд кузатувчиси бўлиши мумкин эмас ва бундай бўлиб қололмайди.

Ҳар бир совет кишисига хос бўлган ер юзидаги курашаётган барча халқлар билан қардошларча бирдамлик ҳис-туйғуси совет ёзувчиларини Африка — Осиё прогрессив ёзувчилари ҳаракатида, унинг бошланишиданоқ фаол қатнашишга ундади, шундан кейин эса улар Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари ассоциациясини тузишда ҳам қатнашдилар. Совет ёзувчилари кўп миллатли адабиётимизнинг улкан тажрибаси бу мамлакатларнинг аксариятидаги янги, илғор адабиётларнинг ривожи учун фойдали эканлигини яққол ҳис қиладилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитети ташаббуси билан бир неча халқаро учрашувлар ўтказилди, бу учрашувларда совет ёзувчилари ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар, ҳорижий ҳамкасбларини тўлқинлантираётган масалаларни яхшироқ билиб олдилар. Чунончи, Москвада «Ёзувчи ва жамият» проблемасига бағишланган симпозиум бўлиб ўтди. Бу ниҳоятда қизиқарли ва самарали учрашув бўлди. Осиё Африка, Америка ва Европанинг 50 дан кўпроқ мамлакати ёзувчилари иштирокида Тошкентда ўтган халқаро симпозиум «Адабиёт ва ҳозирги замон» мавзуига бағишланди.

ЎЗБЕКИСТОН пойтахтида яқинда Осиё ва Африканинг ёш ёзувчилари, шу икки қитъа тажрибали адиблари яратган ажойиб анъаналарнинг меросхўрлари учрашуви ҳам бўлиб ўтди. Бугун Тошкентда очилаётган халқаро форумга атаб ана шу ёш ёзувчилар учрашувининг стенографик ҳисоботидан ташкил топган «Ёшлик, дўстлик, тинчлик» номли китоб нашр этилди.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитети адабиётчилар, таржимонлар, шарқшуносларнинг катта гуруҳини Африка—Осиё ёзувчилар ҳаракати ишига жалб қилди. Бизнинг адабий танқидчиларимиз Осиё ва Африканинг мустақилликка эришган ёки мустамлака тобелигидан халос бўлаётган мамлакатларидаги адабий жараённи ўрганиш ишига жонли қизиқиш билан фаол киришдилар.

Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларида Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи республика комитетлари ташкил этилиб, улар муваффақиятли иш олиб бормоқда. Совет Иттифоқи ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари ўртасида маданий ҳамкорликни кенгайтириш ана шу комитетларнинг асосий вазифаларидан биридир. Бугун биз шуни мамнуният билан таъкидлаймизки, бизнинг мамлакатимизга ташриф буюраётган Африка—Осиё ёзувчилари тобора кўпаймоқда, совет ёзувчилари Осиё—Африка мамлакатларига борган сари кўпроқ сафар қилмоқдалар.

Маданий ҳамкорлик фақат ижодий учрашувлар ва сафарлар уюштиришдан иборат эмас. Бу, айни пайтда, ёзувчиларнинг асарларини ўзаро таржима қилиш, китоблар нашрини ҳам ўз ичига олади. Совет кишиларининг Осиё ва Африкадаги ҳозирги мамлакатлар ҳаётига ва курашига, санъати ва адабиётига қизиқиши ниҳоятда чексиздир. Африка—Осиё адабиётлари асарларига қизиқиши ортаётган совет ўқувчилари доирасининг йил сайин кенгайиб бораётганлиги бунинг ёрқин далилидир.

«Совет кишилари, — деб ёзган эди КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев 1973 йилда Олмаотада бўлиб ўтган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари V конференцияси қатнашчиларига йўллаган табрик хатида, — миллий озодлик курашини ҳаққоний ва ёрқин акс эттираётган, ёш миллий давлатларда янги ҳаёт қуришда актив қатнашаётган Африка ва Осиё прогрессив ёзувчиларининг ижоди ва ижтимоий фаолиятига ғоят қизиқиб қарамоқдалар. Шу мамлакатларнинг ёзувчилари энг яхши халқ анъаналарини камол топтира бориб, инсон ақл-идрокига, социал тараққиёт, эркин ривожланиш ва миллий уйғониш, чинакам яхши қўшничилик, маданиятларини ўзаро бойитиш йўлидан бораётган халқларнинг битмас-туганмас ижодий имкониятларига ишонч билан тўлиб-тошган бадиий асарлар яратяптилар».

Бугун Африка—Осиё ёзувчилар ҳаракатининг 20 йиллиги муносабати билан бу икки улуғ қитъа адабиётларининг намояндалари яна Ўзбекистон пойтахтига тўпландилар. Совет делегациясининг ана шу юбилей учрашувини ўтказиш ҳақида таклифи шу йилнинг апрель ойида Берлинда бўлиб ўтган Осиё—Африка ёзувчилари доимий бюросининг XVIII сессияси қатнашчилари томонидан ҳурсандчилик билан кутиб олинди. Берлиндаги сессияда Ўзбекистон пойтахтида, айни бир вақтнинг ўзида, Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари ассоциацияси Ижроия Комитети сессиясини ўтказишга ҳам қарор қилинди. Мазкур сессияда икки қитъа ёзувчиларининг VI конференциясини Анголада ўтказиш масаласи кўрилади ҳамда «Нилуфар» журнали редколлегиясининг ҳисоботи эшитилади.

Тошкентдаги янги учрашув ўзига хос минбарга айланиб, унда икки қитъа халқлари номидан ёзувчиларнинг халқлар ҳуқуқи, озодлиги, дўстлиги, тинчлик ва тараққиётни ёқлаб айтадиган сўзлари бутун дунёга ҳайқирик бўлиб жаранглайди.

Тошкентда 20 йил муқаддам ёқилган дўстлик ва қардошлик машъали янада ёрқин шуъла тарқатаверсин!

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

КОСОНСОЙ районидаги юқори ҳосилли «Ленин йўли» колхози марди майдонлари йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар. Давлат тайёрлов пунктларига 3500 тоннадан кўпроқ юқори сифатли хом ашё етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 500 тонна кўпдир. Колхознинг М. Хомидова, Қ. Мирзаев, И. Сонбов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳосилдорлик 40-45 центнерга етказилди. Давлатга сотилган пахтанинг асосий қисми машиналарда териб олинди.

Хўжалик заршунослари 5 минг тонналик хирмон учун курашмоқдалар.

* * *

ҒИЖДУВОН районидаги Садриддин Айний номли колхоз заршунослари районда биринчи бўлиб ғалаба маррасига етиб келдилар. Мавжуд 1369 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан хирмон кўтарилди. Она-Ватанга 5036 тоннадан кўпроқ пахта сотилди.

Колхоз коллективи ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга етказиш, она-Ватанга 7000 тонна пахта армуғон этишга қарор қилди.

* * *

ПЕШКУ районидаги Фрунзе номли колхоз коллективи ғалаба рапортига имзо чекди. 1018 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан хирмон кўтарилиб, давлатга 3860 тоннадан зиёд «оқ олтин» сотилди. Ялпи ҳосилнинг 70 проценти машиналарда териб олинди. Пландаги 1800 тонна ўрнига 2003 тонна уруғлик пахта етказиб берилди.

Колхоз коллективи мавсум охиригача ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш, давлатга жами 5 минг тонна пахта сотиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ЎРТОҚ Э. БЕРЛИНГУЭР БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев 9 октябрь куни Кремлда Италия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Энрико Берлингуэр билан учрашди. Улар кейинги марта учрашгандан сўнг ўтган бир йил ичида содир бўлган воқеалар тўғрисида фикрлашиб олишди. Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Суслов ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Н. Пономарев иштирок этдилар.

Л. И. Брежнев КПСС XXV съезди қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида, ўнинчи беш йиллик бошланганидан буён ўтган дастлабки икки ярим йил ичида шу беш йиллик планни бажариш соҳасида қандай натижаларга эришилганлиги ҳақида, СССР янги Конституциясининг қоидалари турмушга қандай татбиқ этилаётганлиги тўғрисида, коммунистик қурилиш давомида юзага келадиган проблемалар қай тарзда ҳал этилаётганлиги ҳақида гапириб берди. У КПССнинг халқаро майдондаги фаолияти ҳақида, Совет Иттифоқининг кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун олиб бораётган кураши ҳақида ахборот берди.

Э. Берлингуэр ҳам Италия Коммунистик партиясининг ҳозирги вақтда Италия олдида турган проблемаларни ҳал этишга қаратилган фаолияти тўғрисида, италян коммунистларининг меҳнаткаш омма ҳаётий ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш учун, мамлакатни демократик ривожлантириш учун олиб бораётган кураши ҳақида сўзлаб берди. У Италия коммунистлари тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида сарфлаётган куч-ғайратлар ҳақида ахборот берди.

Л. И. Брежнев ва Э. Берлингуэр ўртоқлар халқаро вазиятда содир бўлган чигалликдан ташвишланаётганликларини билдирдилар ва ялпи тинчлик ҳамда халқлар хавфсизлиги манфаатлари халқаро кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш ва кучайтириш йўлидаги, бу жараённи бутун дунёга ёйиш йўлидаги курашни активлаштиришни қаттиқ талаб этади, деган қатъий ишончларини таъкидладилар.

КПСС ва ИКП ўртасидаги ўртоқлик алоқалари муваффақиятли ривожланганлиги мамнуният билан қайд этилди ва бу алоқаларни янада чуқурлаштиришга кўмаклашиш нияти изҳор қилинди.

Дўстона, ўртоқлик вазиятида ўтган суҳбатда КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси ўртоқ А. М. Александров, ИКП Марказий Комитетининг аъзолари — ИКП Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ А. Рубби ва ИКП матбуот бюросининг мудири ўртоқ А. Тато ҳам иштирок этдилар.

Суҳбат пайти. (ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

5 700 000 ТОННА „ОҚ ОЛТИН" УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий тайёрланадиган пахтага нисбатан процент ҳисобида).

Бухоро	1,59	77,53	2,22	67,78
Наманган	1,90	73,07	2,82	67,74
Фарғона	1,74	71,98	2,22	55,20
Андижон	1,70	68,59	2,60	68,30
Қашқадарё	2,36	64,26	2,21	51,05
Сурхондарё	1,92	61,90	2,16	58,71
Тошкент	2,80	54,48	2,52	50,25
Жиззах	3,25	43,89	3,87	49,30
Самарқанд	2,65	36,82	2,73	32,47
Сирдарё	3,28	31,08	3,60	33,70
Хоразм	2,01	27,02	1,82	14,43
ҚҚАССР	1,72	17,21	1,49	7,77
Республика бўйича:	2,17	54,60	2,54	47,36
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Бухоро	1,88	57,76		
Наманган	2,18	55,31		
Сурхондарё	2,07	40,66		
Қашқадарё	1,29	29,37		
Республика бўйича:	1,84	39,49		

ТОШКЕНТ МЕҲМОНЛАРНИ КУТИБ ОЛМОҚДА

9 октябрь кечқуруи Ўзбекистон пойтахти Осиё ва Африка ёзувчиларининг бу ерда очиладиган халқаро учрашуви қатнашчилари катта бир группасини самимий кутиб олди. Учрашув икки қитъа адиблари биринчи Тошкент конференциясининг 20 йиллиги шарафига ўтказилади. Келганлар орасида 50 дан ошиқ мамлакатнинг таниқли ёзувчилари ва жамоат арбоблари бор.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилиш совет комитетининг раиси, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари К. Яшин, Тошкент жамоатчилигининг вакиллари аэропортда меҳмонларни кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республика қурилиш, монтаж ташкилотлари, бинокорлик материаллари ва қурилиш индустрияси корхоналари коллективлари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажара бориб, шу йилнинг 9 ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16 процент кўп асосий фондларни ишга туширдилар ва 6 процент кўп капитал маблағларни ўзлаштирдилар.

Пудрат ташкилотлари қурилиш-монтаж ишларини 103 процент бажариб, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4 процент кўп ўсишига эришдилар.

Асосий қурилиш министрликлари ва идораларининг пудрат ишлари планини бажариши қуйидаги кўрсаткичлар билан характерланади:

	Январь-сентябрь ойлари планининг бажарилиши	1978 йилнинг январь-сентябрь ойларида 1977 йилнинг январь-сентябрь ойларига нисбатан процент ҳисобида
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	101	103
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	102	104
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	101	105
«Главташкентстрой»	100	104
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	105	100
«Узглавводстрой»	108	103
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	115	112
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон территорияси бўйича)	102	105
«Узнолхозстрой»	104	107

Шу билан бир қаторда айрим министрликлар ва идоралар ишга тушириладиган бир қанча муҳим объектларда, шу жумладан Ўзбекистон металлургия комбинати, Навоий электрохимия комбинати, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Бухоро ип-газлама комбинати, Жиззах ва Наманган уйсозлик комбинатларида, Тошкент трактор заводи, Ильич ғишт заводи, Гулистон ва Косон ёғ-экстракция заводларида капитал маблағ сарфлаш ва қурилиш-монтаж ишларининг тўққиз ойлик планини уддалай олмадилар.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг қурилиш ташкилотлари шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида йиллик планнинг атиги 52 проценти миқдорида, «Узглавводстрой» ва Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг қурилиш ташкилотлари эса йиллик планнинг 63 проценти миқдорида уй-жойларни ишга туширдилар.

Самарқанд, Сирдарё, Бухоро ва Фарғона областларида уй-жойларни ишга тушириш иши айниқса талабга жавоб бермайди.

Ишга тушириладиган қурилишларда энг масъулиятли пайт бошланди. Қурувчилар ва монтажчилар шу йилнинг қолган даври ичида тўққиз ой мобайнидагига нисбатан кўпроқ объектларни ишга туширишлари лозим.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, қурилишларнинг партия комитетлари шу йилда ишга тушириладиган барча объектларни сўзсиз фойдаланишга топшириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборишлари, қурувчилар ва монтажчиларга меҳнат қилиш ва яшаш учун нормал шароитларни яратиб беришда хўжалик раҳбарларига ҳар тарафлама ёрдам ва мадад беришлари керак.

Ўзбекистон пойтахти Осиё ва Африка ёзувчиларининг бу ерда очиладиган халқаро учрашуви қатнашчилари катта бир группасини самимий кутиб олди.

Л. Горокрин ва Р. Шагаев фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети колхоз ишлаб чиқаришининг истеъдодли ташкилотчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Жиззах область, Жиззах районидаги «Москва» колхозининг раиси Ҳамроқул **Носиров** оғир касалликдан сўнг 1978 йил 7 октябрда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

ҲАММАНИНГ ЎРНИ ДАЛАДА

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

«ОҚ ОЛТИН» ДАН ТОҒЛАР ЯРАТАМИЗ

Совхозимиз ташкил топганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги, деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнатлари туфайли пахта етиштиришни кўпайтириш, дала ишларини комплекс механизациялаш соҳасида анча илгарилаб кетдик.

Хўжалигимизда ишчи кучи кам. Агар биз қудратли техникага таянмасак, пахта йиғим-теримида «зангори кема»лар қудратини чинакам намойиш қила олмасак, кўзланган мақсадимизга эришолмаймиз. Бу соҳада КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қарорлари совхозимиз ишчилари, барча меҳнатчилари учун дастуриламал бўлмоқда. Барча бўлимлар, бригада ва звеноларда пахтачиликни, хусусан, ҳосил йиғим-теримини комплекс механизациялашда катта ва салмоқли ишлар амалга оширилмоқда.

Агар совхозимизда бундан икки йил муқаддам жами пахта ҳосилининг атиги 35 проценти машиналар ёрдамида йиғиштириб олинган бўлса, бу йил ялпи ҳосилнинг 80 проценти бункерлардан тўкилади. Бунинг учун 30 га яқин терим агрегати, кўсак юлиш ва кўсак чувиш машиналари шайланди. Ҳозирги кунда пахтазорларимизда «зангори кема»лар юқори унум билан ишламоқда. Шу туфайли ҳар куни йиллик планнинг 3-4 проценти миқдорида пахта тайёрланаётир. Ҳар бир терим машинаси билан кунига 8-10 тонна «оқ олтин» териб олишга эришиляпти.

Мен республикамиздаги минглаб турсунойчи механик-ҳайдовчиларнинг бириман. Тўрт йилдан буён бункер-бункер дурдона тераман. Ўтган хўжалик йилида совхозимизда машиналар билан 2672 тонна пахта терилганди. Зарбдор меҳнат йилида бу рақам 3,5 минг тоннага етказилади. Бунинг учун хўжалигимиздаги 70 дан ортиқ механик-ҳайдовчи уюшқоқлик, юксак интизом билан меҳнат қилишга даъват этилган. Ҳар бир терим агрегати билан ўртача 180 тоннадан пахта териб олишга эришилади.

Мен ўтган йили эл хирмонига 265 тонна пахта тўккан эдим. Бу йил янада улкан маррани мўлжаллаб меҳнат қилаётирман. «Ўзбекистон» маркали агрегат билан мавсумда 300 тонна дурдона теришни мақсад қилдим. Шу кеча-кундузда машина теримини қизитиб юборилди. Бизнинг 7-бригадамиз пахтазорларига ҳам «зангори кема»лар олиб кирилди. Мен дастлабки кунлари бункердан 4-5 тонна «оқ олтин» ағдарган бўлсам, ҳозир бу кўрсаткични 7-8 тоннага етказмоқдаман.

Совхозимиз пахтазорларида йиғим-терим ипатоволиклар методи асосида дала — бункер — пункт усулида олиб борилмоқда. Пахта териш ва тайёрлашда эса Йўлдошали Бобоев, Рустамжон Ҳасанов каби илғор механик-ҳайдовчилар ҳам пешқадамлик қилмоқдалар.

Мен районимиздаги «Чуст» колхозининг илғор механик-ҳайдовчиси Осимжон Ваққосовни социалистик мусобақага чақирганман. Сўзимиз билан ишимиз бир. Далаларда мардонавор меҳнат қилишимиз учун қулай шарт-шароитлар яратиб берилганидан мамнунмиз.

Ҳулкарой ҒОЙНАЗАРОВА,
Чуст районидаги «Партия XXII съезди» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

ЙИГИТ СЎЗИДАН, АРСЛОН ИЗИДАН...

Ҳурматли Ҳулкарой! Республикамизнинг 5 миллион 700 минг тонналик катта хирмони учун курашнинг ҳал қилувчи дақиқалари бошланди. Бу осмонўпар хирмонга областимиз 480 минг тонна, районимиз 50 минг тонна дурдона билан муносиб ҳисса қўшадилар. Бу рақамлар айтишга осон. Аслида ҳар бир колхозчи, совхоз ишчисининг, механик-ҳайдовчи ва прицепчининг билак кучи, пешана тери билан яратилади.

Мен буни чуқур ҳис қиламан. Шунинг учун ҳам Сизнинг даъватингизга муносиб жавоб ҳозирлашга ҳаракат қиламан. Яъни мавсумда терим агрегатини юқори унум билан ишлатаман. Унинг шпинделларини тез-тез ювиб, қаровини яхшилайман. Ахир, иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлади, деган гап бор.

Мавсумда 350 тонна дурдона теришга сўз бераман. Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлаб ўтишни лозим кўрдим. Агар ана шу миқдордаги пахта қўлда терилса, ўртача 5800 киши-куни сарфланарди ёки 19 минг 654 сўм харажат қилинарди. Бизнинг ҳозирги деҳқончилик шароитимизда бу миқдор анча қисқаради. Айтайлик кунига бир машина билан 10 тоннадан пахта терилганда 35 иш куни ёки 8265 сўм сарфланади, холос! Шундай қилиб, биз пахта теримини машиналаштириш эвазига жуда катта маблағни тежаб қоламиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев партиямиз Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленумида қилган докладида қишлоқ хўжалик ишларини комплекс механизациялашнинг иқтисодий самаралари ҳақида батафсил тўхталиб ўтди. Биз дала гвардиячилари партиямиз кўрсатган йўлдан ҳамиша олға бориб, пахтачиликни комплекс механизациялашнинг байроқдорлари бўлишимизнинг боиси ҳам ана шунда.

Мен ишлаётган бригада аъзолари эрта баҳорда ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил етиштиришга сўз беришганди. Ёз бўйи самарали меҳнат қилинди. Сентябрь ойининг бошларига келиб ҳар туп ғўзада ўртача 12-13 тадан бўлиқ кўсаклар ҳосил қилинди. Барча майдонларда ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилди. Бегона ўтлардан тозаланди. Дефолиация ўз вақтида сифатли қилиб ўтказилди. Эндиликда бригадамиз коллективи ўз мажбуриятини қайта кўриб чиқиб, ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга аҳд қилди.

Ҳозир пахта териш машиналари юксак унум билан ишлаяпти. Пахтазорларда иш унумини ошириш, терим суръатига суръат қўшиш учун кураш авж олиб кетди. Мен кунига 4—5 тонна ўрнига 9—10 тоннага етказиб «оқ олтин» термоқдаман. Бошқа ҳамкасбларим ҳам кун сайин кўпроқ ва сифатлироқ пахта теришга интилмоқдалар. Бригадамиз пахта тайёрлаш планини бажарди. Хўжалигимизда йиллик планни 15 октябрда уддалашга қарор қилинган.

Осимжон ВАҚҚОСОВ,
Чуст районидаги «Чуст» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

«САЛЮТ-6» — «СОЮЗ-31» — «ПРОГРЕСС-4»:

ЮКЛАР БЎШАТИЛМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 9 октябрь. (ТАСС). Владимир Коваленок билан Александр Иванченков Ер атрофидаги космик фазода 116 кундан буён ишламоқдалар.

Орбитал комплекс ичидаги бугунги иш куни эрталаб соат 8 да бошланди ва Москва вақти билан соат 23 га қадар давом этади.

Экипаж нонуштадан кейин комплекс ичидаги системаларни контроль қилиб бўлгач, «Прогресс-4» транспорт кемасининг юкини бўшатиш ишларини бажармоқда.

Экипажнинг докладларига ва телеметрик ахборот маълумотларига кўра, «Салют-6» —«Союз-31» — «Прогресс-4» орбитал комплекс ичидаги системалар нормал ишламоқда. Владимир Коваленок билан Александр Иванченков ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Комплекс ичидаги ишлар белгиланган программага мувофиқ давом этмоқда.

ОЛИМ ВА ЖАМОАТ АРБОБИ ШАРАФИГА

9 октябрь куни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида ижтимоий фанлар бўлимларининг таниқли совет олими ва жамоат арбоби, республика Фанлар академиясининг академиги И. М. Мўминов туғилган кунининг 70 йиллигига бағишланган бирлашган илмий сессияси бўлиб ўтди. Ўзбекистонда замонавий фалсафа мактабининг асосчиси И. М. Мўминов марксизм-ленинизм назариясини тадқиқ этиш ва пропаганда қилишга, Ўрта Осиё халқлари ижтимоий-фалсафий тафаккурини ўрганишга, республикада фан ва маданиятни ривожлантиришга, меҳнаткашларни илмий дунёқараш, коммунизм идеалларига садоқат руҳида тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшди.

Сессияни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқов очди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, республика Фанлар академиясининг академиги М. К. Нурмуҳамедов И. М. Мўминовнинг ҳаёти ва ижоди тўғрисида доклад қилди. Республиканинг таниқли олимлари сессияда ахборотлар бердилар. И. М. Мўминовнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган янги ҳужжатли фильм сессия қатнашчиларига кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ишлар бошқармасининг оғир саноат ва машинасозлик бўлими мудирининг ўринбосари Роза Усмановна **Рустамовани** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Ҳамроқул НОСИРОВ

Ўзбекистонда колхоз қурилишининг истеъдодли ташкилотчиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Жиззах областидаги «Москва» колхозининг раиси Ҳамроқул Носиров оғир касалликдан сўнг 1978 йил 7 октябрда вафот этди.

Республикамизда колхоз ҳаракати ташаббускорларидан бири, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг истеъдодли раҳбари, улкан ва саховатли қалб эгаси бўлмиш инсон орамиздан кетди.

Ҳамроқул Носиров 1904 йилда Жиззах областининг Жиззах районида туғилди. 1930 йилда меҳнат фаолиятини оддий колхозчиликдан бошлади. У 1944 йилдан то умрининг охиригача Жиззах область, Жиззах районидаги Ленин орденли «Москва» колхозининг раиси бўлиб ишлаб келди.

«Москва» колхози Ҳамроқул Носиров раҳбарлик қилган даврда фақат Ўзбекистонда эмас, шу билан бирга ундан ташқари жойларда ҳам кенг танилган кўп тармоқли илғор хўжаликка айланди. Колхоз пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳамда тайёрлаш давлат планларини ва социалистик мажбуриятларини йил сайин бажариб келади. Бу хўжаликнинг иқтисодий кўрсаткичлари анча ўсди.

Хўжаликда колхозчиларнинг маданий-маиший шароитларини бутун чоралар билан яхшилаш, мактабгача ёшдаги болаларни тарбиялаш ва улғайтириш, қишлоқ меҳнаткашларининг соғлиғини муҳофаза қилиш, мактаблар, касалхоналар ҳамда социал ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган бошқа объектларни қуриш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилинмоқда.

«Москва» колхози шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги, шаҳар билан қишлоқ меҳнаткашлари ҳаёти ўртасидаги тафовутларни тугатиш тўғрисида партия илгари сурган программ қоидаларни амалга оширишнинг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилмоқда. Хўжалик территориясида меҳнаткашларнинг ҳаёти, меҳнати, ўқиши ва дам олиши учун барча қулайликларга эга бўлган шаҳар типидаги посёлка қад кўтарди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва маданий қурилишда қўлга киритган муваффақиятлари учун колхоз Ленин ордени билан мукофотланди. Қайта-қайта Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби деб топилди.

Ҳамроқул Носиров ўзининг ҳормас-толмас фаолияти, кишиларга меҳрибонона муносабати, принципиаллиги ва ғоят камтарлиги билан республика меҳнаткашлари орасида зўр обрў-эътибор қозонди.

Ҳамроқул Носиров ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаол қатнашди, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Жиззах область партия комитетининг аъзоси қилиб бир неча бор сайланди.

У колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришдаги ғоят катта хизматлари учун икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди, беш марта Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва СССРнинг кўпгина медаллари билан мукофотланди. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» фахрий унвони берилган эди.

Партия ва халқнинг содиқ фарзанди, республикада колхоз қурилишининг энг йирик арбобларидан бири, ҳормас-толмас меҳнаткаш, ажойиб ўртоғимиз ва дўстимиз Ҳамроқул Носировнинг ёрқин хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, Л. И. Греков, И. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, А. А. Хўжаев, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. С. Абдалин, Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, С. М. Мамарасулов, М. Д. Мухортов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Т. Боймиров, Р. Ғойибов, М. Камолов, А. К. Каримов, А. К. Каримов, Б. Р. Раҳимов, И. Б. Усмонхўжаев, В. А. Ҳайдуров, М. Х. Худойберганов, Ф. Ш. Шамсуддинов, А. А. Уркинбоев, Р. Р. Сафаров, П. Исмоилов, Э. Исломов, Н. Н. Давидов, Е. А. Клеменов, С. А. Нишонов, М. Ҳасанов, У. Т. Тўрақулов.

«ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ— АДАБИЁТЛАР ДЎСТЛИГИ»

Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат кутубхонасида шу ном билан аталган кўргазма очилди. Кўргазмада Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг 1958 йилда бўлиб ўтган биринчи Тошкент конференциясидан бери Шарқ халқларининг адабиётлари босиб ўтган йигирма йиллик йўлни акс эттирувчи китоблар, альбомлар, журналлар, фотосуратлар ва бошқа материаллар кўрсатилган.

Тошкент конференцияси қатнашчиларининг планета ёзувчиларига қилган мурожаатномасида: «...Биз сизларни, бутун дунё ёзувчиларини айрим кишиларга нисбатан, шунингдек бутун-бутун халқларга нисбатан қилинаётган ҳамма зулмларга қарши, адолатсизлик, мустамлакачилик ва эксплуатацияга қарши чиқишга даъват этамиз, барча халқларимиз ва бошқа мамлакатларнинг ҳамма халқлари учун инсоннинг олижаноб фазилатларини, эркинлиги ва яхши келажакка бўлган умидларини тараннум қилишга даъват этамиз...», — дейилганди. Кўргазмада икки қитъа адиблари шу анжумани қатнашчиларининг айтган гаплари келтирилган.

Экспозицияга Осиё ва Африкадаги қирқдан ошиқ мамлакат ёзувчиларининг асарлари қўйилган. Бу китоблар адабий ижодиёт билан халқларнинг миллий озодлик кураши чамбарчас алоқада эканлигини билдиради.

Кўргазмада Осиё ва Африка мамлакатлари халқларининг ўзбек тилига таржима қилинган адабиёти катта ўрин эгаллаган.

Республика давлат кутубхонасида очилган кўргазма Осиё ва Африка адиблари биринчи Тошкент конференциясининг 20 йиллиги шарафига, шу қитъалар ёзувчиларининг халқаро учрашувига бағишланган.

(ЎзТАГ).

оламда нима гап

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

ДЎСТЛАР МАДАДИ

Социалистик мамлакатларнинг фойдали қазилма конларини қидириб топиш, запасларини аниқлаш ва улардан халқ хўжалиги мақсадларида оқилона фойдаланиш масалалари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг Геология бўйича доимий комиссиясининг Тошкентда ўтказилган ўттиз олтинчи мажлисида атрофлича муҳокама этилди. **«Совет Ўзбекистони» мухбири Р. ҚОСИМОВ Вьетнам Социалистик Республикаси делегацияси раҳбари, ВСР Геология бош бошқармаси бошлиғи НГУЕН ВАН ДЬЕП** билан учрашиб, комиссия иши ҳақидаги фикрини сўради.

Жануби-Шарқий Осиёдаги биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати ташкил топган 1945 йилдан бери турли соҳада, шу жумладан геология соҳасида Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилиб келмоқда. Бу ҳамкорлик тинч қурилиш йилларида айниқса кенгайди. Маълумки, вьетнам халқи дўстларнинг беғараз ёрдамига таяниб, мустамлакачилар, империалистик агрессорлар ва уларнинг малайларини мағлубиятга учратди, Ватанининг озодлиги ва бирлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Эндиликда Вьетнам Социалистик Республикаси қийинчиликлар ва тўсиқларни енгиб, социализм моддий-техника базасининг мустаҳкам пойдеворини яратмоқда.

Уруш оқибатларини батамом тугатиш ва халқ хўжалигини юксалтириш геологлар олдига янги минерал хом ашё ресурсларини қидириб топиш вазифасини кўндаланг қўйди. Геология-қидирув ишларида совет мутахассислари, шу жумладан ўзбекистонлик мутахассислар катта ёрдам бердилар. Бунинг учун Вьетнам халқи улардан миннатдор.

Доимий комиссия мажлиси Тошкентда ўтказилганидан фойдаланиб Ўзбекистон ССР Геология министрлиги қабулида бўлдик. Бу ерда геология соҳасида ҳамкорликни кучайтириш истиқболлари ҳақида фикрлашиб олинди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ҳақиқий аъзоси сифатида Геология бўйича доимий комиссия мажлисида биринчи марта иштирок этишимиз. Мажлисда социалистик интеграциянинг комплекс программаси ва Кенгаш доирасида узоқ муддатга мўлжалланган ҳамкорлик программаси асосида геология соҳасида амалга ошириладиган ишлар аниқлаб олинди. Бу анжуман социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг минерал ресурсларга бўлган эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришнинг муштарак тадбирларини белгилаш имконини беради.

Фурсатдан фойдаланиб мезбонларга шахсан ўз номимдан ва ҳамроҳларим номидан миннатдорчилик билдираман.

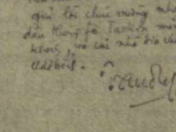

«Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг Геология бўйича доимий комиссиясининг 36-мажлисида қатнашаётган ВСР делегацияси меҳмондўст Тошкентга, шаҳар аҳлига ва Ўзбекистон геологларига қизғин салом йўллайди.

НГУЕН».

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

МЕТАЛЛУРГЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ВАРШАВА. «Варшава» сифатли пўлатлар заводи металлурглари шонли санани нишонладилар: 20 йил муқаддам биринчи марта пўлат эритилган эди. Ўша пайтдан бери пўлат ишлаб чиқариш муттасил кўпайди. Завод халқ хўжалигининг турли тармоқларига пўлатнинг янги-янги турларини етказиб берди. Бугунги кунгача варшавалик металлурглар эритган пўлат 8,3 миллион тоннага етди. Завод металлурглари подшипниклар ва бошқа маҳсулотлар тайёрланадиган пўлатнинг кўп қисмини етказиб бермоқдалар.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР ВА ИХТИРОЧИЛАР ҲИССАСИ

ПРАГА. Социалистик Чехословакияда хом ашё, материаллар, ёқилғи ва энергияни тежаш умумдавлат тематик конкурсларининг дастлабки якунлари чиқарилди. Бу якунлар республика халқ хўжалигининг барча тармоқларида меҳнат қилаётган ишлаб чиқариш новаторларининг кўп минг кишилик армияси ишлаб чиқаришда туғилаётган проблемаларни ҳал этишга ижодий ёндашаётганидан далолат беради. Металлдан оқилона фойдаланишга қаратилган рационализаторлик таклифлари ва ихтироларининг ўзидан олинган иқтисодий самара 260 миллион кронадан ошиб кетди. Бу эса қарийб 100 минг тонна қўшимча рангли ва қора металлар ҳамда бошқа материаллар тежаб қолинганини билдиради.

КУБАЛИК ДЕҲҚОНЛАР БАЙРАМИ

ГАВАНА. Кубанинг қишлоқ меҳнатчилари қишлоқ хўжалиги ходимлари кунини муносиб кутиб олдилар. Кубада биринчи марта нишонланган бу байрам хусусий ерларни национализация қилиш ҳақидаги қонуннинг ўн беш йиллигига бағишланган. Бу қонун 1963 йил 5 октябрда имзоланди ва янги Куба аграр сиёсатининг бош йўлини белгилаб берди, кубалик деҳқонлар ҳаётидаги революцион ўзгартишларни мустаҳкамлади. Қишлоқ хўжалиги ходимлари миллий касаба союзининг бош секретари Рене Вальдес Пеньяльвер бу ердаги матбуот конференциясида сўзлаган нутқида партия ва ҳукуматнинг тармоқ меҳнаткашлари олдига қўйган вазифаларини меҳнаткашлар муваффақиятли бажараётганини қайд этиб ўтди. У хусусан шу йилнинг дастлабки олти ойи плани тармоқ бўйича ошириб бажарилганини, қишлоқ хўжалигидаги меҳнат унумдорлиги эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процент ошганини эслатиб ўтди.

(ТАСС).

Вьетнам Социалистик Республикаси. Суратда: Ханойдаги янги турар-жой микрорайонидаги болалар боғчасида.

В. Соболев фотоси. (ТАСС).

БЛЭКПУЛ:

БАРОМЕТР БЎРОН БЎЛИШИНИ КЎРСАТМОҚДА

Октябрь ойида Англиянинг курорт шаҳри Блэкпулда денгиз кўпинча тўлқинланиб туради. 2-6 октябрь кунлари лейбористлар партиясининг бу ерда ўтган 77 конференцияси об-ҳавога ҳеч қандай алоқадор бўлмасада, унинг барометри бўрон бўлишини яққол кўрсатиб турарди.

Ҳокимият тепасида турган партия вакиллари сиёсий уфқда булутлар қуюқлашаётган бир пайтда Блэкпулда йиғилдилар. Ҳозирги парламентда катта кўпчиликка эга бўлмаган лейбористлар ҳукумати муқаррар ўтказилувчи парламент сайлови арафасида партия аъзолари сафини жипслаштиришга ҳаракат қилмоқда. Ҳукумат Блэкпул конференциясида ҳамма қийин масалаларни четлаб ўтиб конференцияни расмий раҳбарларни қўллаб-қувватлаш намойишига айлантиришга ҳаракат қилди.

Англия ишчилар синфи бу режаларни чиппакка чиқарди. Конференция арафасида «Фордмотор» компаниясининг 23 заводида шу Америка автомобиль концернининг 57 минг ишчиси иш ташлади. Забастовка лейбористлар ҳукуматининг яқинда иш ҳақини йилига 5 процентдан ортиқ оширишни тақиқловчи сиёсатига тўғридан-тўғри қарши қаратилди. Англияда пул йилига 8 процентдан қадрсизланиб бораётган шароитларда бундай чеклаш меҳнаткашларнинг реал даромадлари анча қисқартирилганлигини билдиради.

Лейбористлар ҳукумати конференциянинг кўпчилик делегатлари бизни қўллаб-қувватласа керак деб мўлжаллаган эди. Бош министр Д. Каллагэн конференция минбаридан гапириб касаба союзлар ишчи ва хизматчиларнинг турмуш даражаси янада пасайишига розилик беришини талаб қилди ва иш ҳақини ҳукумат белгилаб қўйганидек кўпи билан 5 процент оширишдан нарига ўтмасликка уларни даъват қилди.

Конференция делегатларининг аксарият кўпчилиги ҳукуматнинг бу луттибозлигини қатъиян рад қилди. Ушбу масала юзасидан қабул қилинган резолюция меҳнаткашлар билан корхона эгалари ўртасидаги музокараларга ҳукуматнинг аралашуви дарҳол тўхтатилишини талаб қилади. Резолюцияда иш ҳақини чеклаш сиёсати меҳнаткашларнинг турмуш даражаси анчагина пасайиб кетишига олиб келганлиги таъкидланади. Кейинги юз йил ичида ишчи ва хизматчиларнинг реал даромадлари ғоятда қисқариб кетганлиги равшан бўлиб турибди.

Конференцияда ўтказилган мунозаранинг кўрсатишича, Англия ишчилар синфи монополиялар ва ҳукуматнинг янги ҳужуми олдида ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга маҳкам бел боғлаган. Меҳнаткашларнинг янги-янги отрядлари Форд заводлари ишчиларининг забастовкасига қўшилишга ҳозирланмоқда. Блэкпул барометри бўрон бўлишини кўрсатмоқда.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БУХАРЕСТ.** Руминияда энг йирик ҳисобланган Брашов автомобиль заводи Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилди. Бу завод коллективи 50 тонна юк сиғадиган самосвалларни кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Руминия мутахассислари бу автомобилнинг лойиҳасини ишлаб чиққан эдилар. Дастлабки самосваллар мамлакатдаги энг муҳим қурилишларга юборилди.

● **СТОКГОЛЬМ.** Швеция Бош министри Т. Фельдин риксдаг (парламент) раиси Х. Аллард ҳузурида бўлиб, истеъфо бериш тўғрисидаги аризани унга топширганлиги бу ерда расмий суратда эълон қилинди. Риксдаг раиси Бош министрнинг истеъфосини қабул қилди ва конституцияга мувофиқ кабинетнинг бошқа аъзоларини ҳам ўз вазифаларидан бўшатди.

● **ЖАЗОИР.** Жазоирнинг Сетиф вилояти маъмурий маркази — Сетиф шаҳрида янги университет маркази очилди. Янги аудиториялар, заллар ва лабораториялар 4 минг студентга мўлжалланган. Бу марказда 3,2 минг ўринли ётоқхона, шунингдек иинозаллар, кутубхоналар ва спорт майдончалари бор.

● **БАМАКО.** «Мен — Совет Иттифоқи гражданиман» мавзундаги фотовиставка Мали Республикасининг пойтахтида очилди. СССРдаги етакчи фотоусталарининг фотосуратлари совет халқининг коммунистик қурилишда эришган муваффақиятларини, саноат ва қишлоқ хўжалигида қўлга киритилган ютуқларни акс эттиради.

(ТАСС).

ОСИЁ ВА АФРИКА ЁЗУВЧИЛАРИ ТОШКЕНТ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

ТАШКЕНТ • 1958–1978

ИККИ ҚИТЪА УЧРАШУВИ

БИРДАМЛИК БАЙРОҒИ ОСТИДА

20 йил...

20 йил кекса тарих фонида бир онлик муддат, холос. Аммо бу муддат бизнинг бирдамлик ҳаракатимиз билан эш бўлганлиги учун ҳам мазмуни асрларга тенг.

Бундан 20 йил муқаддам, Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг биринчи халқаро конференцияси кунларида янграган адибларнинг якдиллиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, граждандик ва интернационал бурчга садоқатли бўлишга даъват этувчи чақириқ империализм ва мустамлакачиликка қарши кураш ғояси билан бирлашган икки қитъа адиблари фаолиятининг бош мазмуни бўлиб қолди. Ўша кунлари жаҳоннинг турли мамлакатларида яшовчи ижодкорларнинг ўзаро ҳамкорлиги рамзи сифатида «Тошкент руҳи» тушунчаси пайдо бўлди. Мана шу руҳ ёзувчилар қалбига ҳам кириб борди. Тошкент конференциясида, адибларнинг ижодий фаолияти ўз халқининг эрксеварлик йўлидаги интилишлари билан боғлиқ, деган хулосага келинди.

Биринчи Тошкент конференциясидан буён ўтган 20 йил давомида Осиё ва Африкада буюк тарихий ўзгаришлар рўй берди. Икки буюк қитъа ёзувчилари янада яқиндан танишдилар, уларнинг ташкилоти мустаҳкамланиб борди ва халқаро миқёсда катта обрў қозонди.

Пойтахтимиз Тошкент ҳамиша Осиё ва Африка мамлакатлари адибларининг хилма-хил тадбирлари маркази бўлиб келган. 1968 йилда Тошкент конференциясининг ўн йиллиги 67 мамлакатдан келган меҳмонлар иштирокида кенг нишонланган эди. Шу кунларда Тошкент Конференциясининг 20 йиллиги байрам қилинмоқда.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг кўпчилиги озодлик ва мустақиллик ҳақидаги буюк орзуни қалбларига жо қилиб биринчи Тошкент конференциясига ташриф буюрган эдилар. Эндиликда ҳар икки қитъада бир қанча мустақил давлатлар пайдо бўлди, кўпгина мамлакат халқлари социалистик ривожланиш йўлига ўтиб олдилар. Ёзувчилар эса тарихий тараққиётнинг талабига виждонан қулоқ тутганлари ҳолда ўз халқлари ҳаётидаги ва тақдиридаги ана шу ўзгаришларни қаламга олмоқдалар. Улар ўз қитъалари ҳаётидаги революцион тараққиётга бадиий сўз воситасида сидқидилдан хизмат қилмоқдалар.

Ҳозирги пайтда икки қитъа адибларининг овози миллий мустақиллик, тенглик ва озодлик учун, порлоқ келажак учун оммани ҳаққоний курашга отлантирадиган қудратли қурол бўлиб жаранглмоқда .Чунончи, «Нилуфар» халқаро мукофотининг лауреати, Ангола Халқ Республикаси президенти, атоқли шоир Агостиньо Нетонинг «Юрак амри билан», «Бу ерда ўт ҳам қизил бўлиб туғилади» шеърлари ва «Муқаддас умид» поэмаси африкаликлар учун кураш ва умиднинг ўзига хос машъали бўлиб қолди.

Осиё ва Африка мамлакатларида вужудга келаётган адабиёт инсонга ишонч руҳи билан суғорилганлиги, эркин фикрлари билан ажралиб туради. Бу адабиёт дунёга Марселино Душ Сантуш, То Хоай, Котиб Ёсин, Файз Аҳмад Файз, Алекс Ла Гума, Сембен Усмон, Сономин Удвал, Маҳмуд Дарвеш каби ўнлаб адибларни етиштириб берди. Уларнинг асарлари миллий-озодлик ҳаракати ривожланган даврда мустамлакачиликка қарши курашда йўлчи юлдузга айланди.

Осиё ва Африка адабиётида мустақиллик учун кураш мавзуси марказий ўринни эгаллайди. Бу мавзунинг кўлами ўзгарди, унга эътибор кучайди, моҳияти чуқурлашди. Адиблар озодлик учун кураш йўлларини ёдда тутган ҳолда ижод қилмоқдалар. Чунки уларнинг характери ўша кураш бўронларида шаклланди. Чунки «Қора Африка»нинг кўпгина ажойиб фарзандлари шу курашларда қаҳрамонларча ҳалок бўлдилар.

Эрк ва озодликнинг ўткир жарчиси бўлган Руй де Норонья «Қўзғалу қил ҳаракат» шеърида:

О, Африка! Ҳукмронку, сенда ёт бир тартибот —
Қандай қилиб тинч ётибсан?
Тезроқ уйғон, бер жавоб!
Уйғон! Кўпдан гир айланар
қора қузғун — очофат,
Нақ тепангда қанот силкар —
Ёғдириб дарду офат,
Нияти шум — қилмоқ бўлар
сўнгги машъум жиноят.
Уйғон! Ғафлат уйқусидан,
тингла шуларни, чўри:
— Эй, Африка, вақт келди!
Қўзғалу қил ҳаракат! —

деб босқинчи империалистларга қарши курашга даъват этган бўлса, халқаро «Нилуфар» мукофоти лауреати, Мозамбик шоири, Марселино Душ Сантуш «Шангана» достонида ўз халқининг тортаётган азоб-уқубатларидан қалбига тушган ларзаларни мисраларга солиб, ҳайқиради. Достоннинг лирик қаҳрамони — назоратчилар томонидан эрксизлик ва қашшоқликда ҳаёт кечираётган меҳнаткаш халқдир. «Шангана» мустамлакачиларга нисбатан ғазаб ва нафрат, исёнкорлик руҳи билан суғорилган асар.

Шоир ўз севимли мамлакатининг фожиасини куйлар экан, келажакка умид билан қарайди:

Сен ҳам тинглагайсан тезда,
Янгроқ эрк овозини.

Қулликка, мустамлака истибдодига қарши нафрат интернационал характерга эга бўлиб, икки қитъа адабиётлари учун умумийдир. Бу ғоялар Жанубий Африка адабиёти вакили, халқаро «Нилуфар» мукофоти лауреати Алекс Ла Гуманинг «Тундаги сарсонликлар» повести, Питер Абрахамснинг «Чақмоқли йўллар», Сипреан Эквенсининг «Шаҳар одамлари» романлари, Арсен Рахифицеронинг «Ғазаб» повестларида ўзининг ёрқин бадиий ифодасини топган.

Замон ўзгарди. Кечаги қул бугун ўз тақдирининг хўжайини. Лекин янги ҳаёт қуриш, мустақил давлат яратиш — ниҳоятда машаққатли ва мураккаб жараён. Шу ҳақда ҳикоя қилиш, янги давр кишилари образини очиб бериш Осиё ва Африка ёзувчиларининг, шу жумладан, ёш ижодкорларнинг олдида турган муҳим вазифалардир. Бу адиблар янги жамият қурилишида адабиёт ва санъатнинг ролини аниқлаб олмоқдалар. Кениялик ёзувчи, халқаро «Нилуфар» мукофоти лауреати Жеймс Нгугининг «Йиғлама, гўдак», «Ватанга қайтиш» романларида Кениянинг тақдири учун қайғураётган шахс образини гавдалантирган. Нгуги жамиятни қора ва оқ танлиларга эмас, балки эзувчи ва эзилувчиларга бўлади.

Жанубий Вьетнам республикасининг шоири Тху Бон Вьетнам ватанпарварларининг Америка агрессорларига қарши озодлик курашида тобланганлардан бўлиб, «Нилуфар» мукофотига сазовордир. Унинг «Яшил бамбук» тўпламида Жанубий Вьетнам тоғлиқларининг Сайгон ҳукумати томонидан мажбурий равишда «гуллаётган зоналар»га кўчирилишига қарши олиб борган кураши ҳақида ҳикоя қилинади. Тўпламда Вьетнам халқининг ўша йиллардаги кураши ҳаққоний тасвирланган. «Унутилмас ер» тўпламида эса ёзувчи ўзининг босиб ўтган ижодий йўлини умумлаштириб, урушнинг драматизмини, унинг фалсафий моҳиятини кишилар тақдири орқали кўрсатади.

Бунга ўхшаш адабий фактлар жуда кўп. Буларнинг барчаси «Тошкент руҳи» ибораси халқлар орасида дўстлик, биродарлик, маданий ҳамкорлик рамзи бўлиб қолганини кўрсатади.

Айни вақтда совет адабиётида ҳам хорижий халқлар мавзуи Осиё ва Африка мисолида жуда кенгайганлигини эслаб ўтиш керак. Николай Тихонов ва Шароф Рашидов, Виталий Озеров ва Мирзо Турсунзода, Анатолий Софронов ва Мухтор Авезов, Комил Яшин ва Чингиз Айтматов, Зулфия ва Мирза Иброҳимов каби ўнлаб йирик совет адибларининг ижодида бу мавзунинг мукаммал ифодасига мисол топишимиз мумкин.

Адабий ҳамкорлик йўллари хилма-хил. Шулардан энг муҳими — бадиий таржима. Совет адабиётининг энг яхши асарлари Осиё ва Африкада машҳур. Бу икки қитъа адибларининг энг яхши асарлари эса Совет халқлари тилларида кўп марта ва йирик тиражлар билан нашр қилинган. Ўзбек ўқувчилари Рабиндранат Тагорнинг 8 томлик асарлар мажмуасини, Вьетнам, Япония, Мўғулистон, Туркия, Эрон, араб мамлакатлари ёзувчиларининг кўплаб китобларини она тилларида ўқимоқдалар.

20 йил ичида бу адабий ҳаракат ҳар томонлама ўсди. «Нилуфар» журнали бу ҳаракатнинг нашри бўлиб, у кўп тилларда босилади ва икки қитъа адабиётини ўзаро таништиришга ҳамда уни оламга ёйишга хизмат қилади.

Осиё ва Африка адабиётчиларининг халқаро мукофоти «Нилуфар» деб аталади. Ҳозир ўнлаб йирик адиблар бу юксак унвонга сазовор бўлди. Улар орасида М. Шолохов, Зулфия, А. Софроновлар ҳам бор.

20 йил...

Кекса тарих фонида бу бир онли муддат, холос. Аммо бирдамлик байроғи остида ўтган бу даврнинг мазмуни асрларга тенгдир.

Лазиз ҚАЮМОВ

Янги таржималар

Муфид Аль БАҒДОДИ,
Ироқ шоири

БИЗ — ХАЛҚМИЗ

Миллионлармиз енгилмас,
Эгасимиз ер юзин.
Истамаймиз урушни,
Туғилганмиз бахт учун.
Юртимизда порлади
Ҳақиқатнинг қуёши.
Сўндиролмас жаллодлар
Энди унинг зиёсин.
Биз — халқлармиз,
ўлмаймиз,

Юртимиз шарафига
Жонни фидо этамиз.
Жасур йўлбошчилар бор,
Зафарларга етамиз,
Биз ҳаёт фарзандимиз
Абадий унга содиқ.
Мусаффо қалбларимиз
Ҳаёт ишқига тўлиқ.
Биз — халқлармиз,
ўлмаймиз,

Эгасимиз ер юзин.
Қўзғол, жаҳон ёшлиги,
Жангга кир, мардонавор,
Янчиб эрк душманларин
Эт тамоман тору-мор!
Биз миллионмиз, курашда
Бўлдик қаҳрамон, ботир.
Ўлмаслик тимсолимиз,
Яратамиз чин тақдир!
Афсонавий жаннатни
Ерда бунёд этамиз,
(Лекин қон, хок биланмас!)
Порлоқ бизнинг эртамиз!
Биз — халқлармиз,
ўлмаймиз,

Эгасимиз ер юзин.
Пок этамиз жиноят
Балчиғидан ҳаётни.
Эрк нури-ла қувамиз
Мангуликка зулматни.
Майли, доим сулҳ бўлсин,
Доим гулласин кўклам.
Қардошлик уруғини
Сепинг ҳамма ерга ҳам.
Яша тинчлик жаҳонда,
Енгилмас, мангу тинчлик!

Ю. Шомансур таржимаси.

МУХБИРИМИЗ БИЛАН СУҲБАТДА

ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧИ

Файз Аҳмад ФАЙЗ,
Покистон шоири, халқаро Ленин мукофоти лауреати

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари биринчи халқаро Тошкент конференциясидан кейин орадан мана, 20 йил муддат ўтди. Ана шу йиллар мобайнида бу икки улуғ қитъа ҳаётида ва маданиятида улкан ўзгаришлар юз берди. Энг аввало шуни айтиш кераки, 20 йил олдин Осиё ва Африкадаги жуда кўп мамлакатлар колониализм қуллигида яшарди. Ҳозир уларнинг аксарияти мустақилликка эришди. Бир талай мамлакатларда миллий озодлик курашлари алангаланиб турибди. Тобеликдан қутулган мамлакатлар диққати ҳамон колониализм кишанларида ётган қўшниларга қаратилган, улар бирдамлик, ҳамдардлик руҳи билан яшамоқда.

Осиё ва Африкадаги ана шу инқилобий кўтарилишлар адабиётда ҳам кескин бурилиш ясади. Илғор ёзувчилар курашчиларнинг олдинги сафига ўтдилар.

Мустақилликка эришган мамлакатлар энди мамлакатнинг ички проблемаларини ҳал қилишга билак шимариб киришдилар. Бундай проблемалар эса оз эмас. Иқтисодий қолоқлик, саводсизлик, очлик ва турли касалликларга қарши кураш ана шундай масалалар жумласидандир. Халқ билан ҳамнафас яшаётган адиблар ижодида бу масалалар асосий мавзуларга айланди.

Икки қитъа харитасига назар ташланса, уларда ҳамон колониал қулликда яшаётган ва лекин ўз ҳуқуқлари учун курашга отланган мамлакат ва халқлар кўзимизга яққол ташланади. Жанубий Африкадаги, Родезиядаги, Фаластиндаги аҳвол гўё икки қитъа ҳаётидаги 20 йил бурунги дастлабки инқилобий уйғонишларни эслатади. Айни пайтда Осиё ва Африкадаги миллий-озодлик ва мустақиллик учун курашларнинг авж нуқталаридай бўлиб туюлади. Пировардида, бу мамлакатлардаги адабиётнинг илғор намояндалари ҳам ана шу курашлардан четда қолаётганлари йўқ. Чунки, прогрессив адабиёт ҳамиша халқ ақл-идрокининг, виждонининг овози бўлиб келди.

Мен Покистон адабиётининг вакили сифатида унинг ҳозирги аҳволи хусусида ҳам ҳикоя қилмоқчиман. Илгари Покистонда фақат урду тилида ёзма адабиёт мавжуд эди. Ҳозирги кунда панжоб, пушту, белуджи, синхи тилларида ҳам бадиий адабиёт юзага келди. Ана шу тиллардаги адабиётларнинг ривожи худди шу тиллардаги фольклор бойликларини ҳам ўрганиш, унинг илғор анъаналарини ривожлантиришга туртки берди. Ҳозирги замон адабиёти ютуқлари ва фольклор анъаналари Покистон мамлакатидаги адабиётлар тараққиётининг асосий манбаларидандир. Фольклорга яқинлашиш, фольклор асарлари тили ва фольклорнинг ифода воситаларидан фойдаланиш катта мақсадларни кўзлайди. Шу асосда адабиётни халққа яқинлаштиришдек муҳим сиёсий вазифа амалга оширилмоқда. Бу шу жиҳатдан муҳимки, империализм ва колониализм ҳукмронлиги даврида Покистон адабиёти халқдан узоқда, унинг мақсадларидан, манфаатларидан ажралиб қолган эди. Шунинг учун ҳам ҳозирги адибларимизнинг фольклорга мурожаати қувонарли ҳолдир.

Покистон мустақиллик йўлига тушишдан олдин инглиз тилидаги адабиёт бизда кенг тарқалган ва унинг таъсири кучли эди. Ҳозир эса ўқувчилар Осиё ва Африка мамлакатларида, бутун дунёда ранг-баранг адабиёт мавжудлигини яхши биладилар. Бу эса адабиётимизнинг ва ўқувчиларимиз маданиятининг юксалишида муҳим роль ўйнамоқда.

Покистон адабий процесси мураккаб изланишлар билан характерланади. Шундай ёзувчилар ҳам борки, улар мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий ўзгаришларни тушунмасдан пессимизмга юз тутмоқдалар, ҳаётнинг асосий масалаларидан чекинмоқдалар. Бу шоирлар ва ёзувчиларни халқаро реакция қўллаб-қўлтиқламоқда. Уларнинг ижодидаги ана шундай тушкун, номақбул кайфиятлар, туйғуларни ғовлатишга уринмоқдалар. Аммо 1936 йилда ўз фронтини ташкил этган прогрессив ёзувчилар адабий тараққиётда етакчилик қилмоқдалар. Уларнинг илғор ғоявий-ижодий йўналиши ёш ижодкорларга ва кенг ўқувчиларга ҳаётбахш таъсир кўрсатмоқда. Келажак ана шу илғор ижодий йўналиш томонида, илғор фикрли адиблар томонида.

Бизда совет адабиётига қизиқиш катта. М. Горький, Маяковский, Шолохов асарларидан бошланган бу чуқур қизиқиш ҳозирги кунда халқ орасида янада кенг томир ёйди. Ҳозир урду тилида Ч. Айтматов, Р. Гамзатов, Зулфия, Е. Евтушенко, А. Вознесенский ва бошқа таниқли совет ёзувчилари ва шоирларининг асарлари катта тиражларда босилиб, кенг ўқилмоқда. Покистон журналларида Совет давлатининг атоқли арбоби ва машҳур адиб Шароф Рашидовнинг ҳам талайгина асарлари босилди. Бизнинг мамлакатда Мирзо Турсунзода асарлари ҳам машҳур. Мен ўзим рус ёзувчиси Василий Шукшин ҳикояларини ҳамда қозоқ шоири Олжас Сулаймонов шеърларини таржима қилдим.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкентдаги конференцияси қитъалар ўртасидаги маданий бойликлар алмашиш ишини янада ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшади. Бу форум икки қитъанинг ижтимоий-сиёсий ва маданий тараққиётида янги юксалишлар босқичига асос яратади.

Притам Сингх САФИР
(Ҳиндистон шоири)

СОВЕТ ИТТИФОҚИЛИК ДЎСТИМГА

Менинг навқирон дўстим,
Меҳрли биродарим,
Табассумлар билан
ёнимга келгин —

Келсанг,
Тинчлик қуши
Ёзар кенг қанотларин.
Юрагимда
Шодлик умидлар тўкин.
Тарқалиб йўқ бўлар
Зулмат кукундай,
Олам ичра
мунавварлик барқ урар.
Ғам занжири
ечилар бир тугундай,
Орзуларим хумолардай чарх урар.
Ҳали очлик,
забунликдан заифмиз,
Ҳали олдда
довонлар бор ўтмаган.
Биродарим, исёнкормиз
зарифмиз,
Ахир кимлар
бахтни орзу этмаган.

Муҳаммад ЗЕРУНИ (Жазоир шоири).

Муҳаммад Зеруни бир қўлида қалам, бир қўлида қурол билан Жазоир халқининг озодлиги учун курашган исёнкор шоир. У халқ қаҳрамонлигини улуғлайди, жасурликни мадҳ этади ҳамиша.

МЕН — РЕВОЛЮЦИЯ

Мен дарёман, метин соҳилларим,
Тўлқинларим шитоб, асов, шиддаткор.
Меҳрим менинг бир гулдек,
Чўқмордек қаҳрларим,
Дўстларга мен хайрихоҳ,
Ёвга лаънаткор.

Мен — революция!
Ман — заминман, дарёларни алқаган,
Ҳароратли, эҳтиросли ўт бағир.
Офтобдирман тонглар бирла балқиган,
Керак бўлса бўронман мен,
Юрагимда чўнг сабр.

Мен — оби ҳаётман, қирғоқни ювган,
Орзум ҳам исёнкор, қув ва сербаланд.
Мен — революция!
Мен — тўлқинман —
Гоҳо бурлаб пўртанага айланган.
Гоҳи гирдоб,
Гоҳ қудратман, ғояларга дояман
Саҳий ерман, тўкин ҳосил —
Неъматлари тойланган
Ва бўлгуси қояларга чиқар пиллапояман
Мен — революция!

Эътибор ОХУНОВА таржималари.

ЖАҲОН АДАБИЁТИ — ЎЗБЕК ТИЛИМИЗДА

ЮНЕСКО маълумотларига қараганда, Совет Иттифоқи бадиий таржима адабиётларини нашр этиш бўйича жаҳонда биринчи ўринни эгаллаб келмоқда. Бизнинг мамлакатимизда бадиий таржима адабиётлари Англиядагига нисбатан 9 марта, Япониядагига нисбатан 5 марта, Америка Қўшма Штатларидагига нисбатан 4 марта кўп чоп этилмоқда.

Совет Иттифоқида нашр этилаётган бадиий таржима адабиёти орасида Ер шарининг икки улуғ қитъаси — Осиё ва Африка қитъалари адибларининг асарлари салмоқли ўрин тутади. Совет халқи бу қитъалар маданиятига доимо катта қизиқиш билан қараб келди. Икки қитъа ёзувчилари улуғвор мақсадлар билан уюшиб, ўзларининг халқаро конференцияларини ўтказаётган йилларда бу мамлакатлар адабиётларидан СССР халқлари тилларига таржима қилиш айниқса кенг ривож топди. Статистика маълумотларига кўра, фақат 1959-1961 йилларнинг ўзида РСФСРда ва бошқа қардош совет республикаларида Осиё, Африка ёзувчиларининг 629 китоби таржима қилинган ва 25 миллиондан кўпроқ нусхада нашр этилган. Шундан кейинги йилларда эса бу рақамлар янада ўсиб кетди.

Ўзбек халқи ҳам Осиё ва Африка адабиётига ҳамиша чуқур ихлос кўрсатиб келмоқда. Ҳозирги кунда «Минг бир кеча», араб эртаклари, «Калила ва Димна», «Махабхарата» каби машҳур ҳинд эпослари, Фирдавсийнинг «Шоҳнома»си, Саъдий, Ҳофиз, Ҳисрав Деҳлавий каби Шарқ адабиёти гигантларининг нодир асарлари ҳар бир ўзбекистонлик қалбига яқиндан ошно.

1958 йилда Тошкентда ўтган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг халқаро конференциясидан кейин бу қитъаларнинг ҳозирги замон адабиётидан ҳам бадиий таржималар қилиш кенг йўлга қўйилди. Ҳинд адабиёти классиги Рабиндранат Тагорнинг 8 томлик асарлари нашри, Хўжа Аҳмад Аббос, Мулк Раж Ананд, Прем Чанд, Кришан Чандр, Яшпал, Амрита Притам, Б. Бхаттачария каби прогрессив ҳинд адибларининг романлари, қиссалари, ҳикоялари ва шеърлари таржима қилиниши маданий ҳаётимизда катта воқеа бўлди.

Халқимиз Туркиянинг ажойиб адабиётига ҳам доимо муҳаббат билан қараб келади. Нозим Ҳикмат поэзияси ҳар бир ўзбек кишисига қадрдон. Ўткир сатирик Азиз Несиннинг ҳикоялари бир неча китоб бўлиб босилиб чиқди, Рашод Нури Гунтекин, Урхон Камолнинг қатор асарлари ўзбек ўқувчилари томонидан кенг ўқилмоқда. Серқуёш Ўзбекистонда қўшни хорижий Шарқ мамлакати — Афғонистон адабиёти намуналари ҳам кўп марталаб нашр этилган. Она тилимизда афғон ҳикоялари, афғон шеърлари, афғон эртаклари коллектив тўпламлар ҳолида босилиб чиққан. Ўзбек тилига қилинган бадиий таржималар орасида Япония, Эрон, Покистон, Бангладеш адабиётларининг намуналари ҳам салмоқли ўрин тутади.

Республикамиз меҳнаткашлари Вьетнам халқининг адабиётини севади. Вьетнам халқининг озодлик ва социализм ғалабаларини мустаҳкамлаш учун олиб борган жанговар курашлари мавзуига бағишланган Нгуен Дин Тхи, Буй Дик Ай, Ван Тхи каби адибларнинг ва шоирларнинг асарлари таржималари бунинг далилидир. Ўзбек ўқувчилари Вьетнам халқининг буюк фарзанди Хо Ши Мин шеърларини ҳам ўз она тилларида ўқимоқдалар.

Республикамизда ҳозирги замон араб халқлари адабиётлари намуналари ҳам севиб ўқилмоқда. Абдулваҳҳоб Ал-Баётий шеърлари, Соҳиб Жамол, Латифа Аз-Зайёд, Товфиқ Ал-Ҳаким, Муҳаммад Диб, Тоҳа Ҳусайн, Маҳмуд Нажиб сингари адибларнинг проза асарлари ўзбек тилига таржима қилиниб, оммавий нашрларда босилган.

Халқимиз миллий озодлик ва мустақиллик учун кураш майдонига чиққан, бахт-саодатли келажак учун жанг қилаётган Африка халқлари ҳаёти ва тақдирига ҳам чуқур интернационал ва биродарлик кўзи билан қарамоқда ва уларнинг қўлга киритган ҳар бир ютуғини чин дилдан самимий олқишламоқда. Бинобарин, Африка қитъаси адабиёти ривожини ҳам биз алоҳида диққат-эътибор билан кузатиб борамиз. Бугунги Африканинг Питер Абрахамс, Чинуа Ачебе, Сембен Усмон, Алекс Ла Гума, Жеймс Нгуги каби атоқли адибларининг асарлари ҳамюртларимизнинг севикли китоблари қаторидан ўрин олди.

Булардан ташқари Осиё ва Африка ёзувчиларининг кичик жанрлардаги асарларидан ташкил топган кўпгина коллектив тўпламлар ҳам чоп этилган. Кейинги йилларда ўзбек тилида чиққан «Қуёшни қутлаб», «Қўлни-қўлга бериб», «Шарқ қиссаси» китоблари ана шулар жумласига киради. Шарқ адабиётида улуғ Ленинга, Октябрь революциясига, Совет Ватанига бағишланган кўпгина асарлар ёзилган. «Қуёшни қутлаб» китоби ана шундай асарлардан ташкил топган.

Республикамиз пойтахтида бўлиб ўтадиган адибларнинг халқаро форуми икки қитъа адабиёти билан танишувимизни янги босқичга кўтариши шубҳасиздир.

М. САФАРОВ.

Ўзбек китобхонлари жаҳон адабиётига дурдоналар қўшаётган Осиё ва Африка адибларининг асарларини ўз она тилларида ўқимоқдалар. Суратда: Осиё ва Африка ёзувчилари китобларидан намуналар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Ахборот

ЯНГИ ЎҚУВ ҚЎЛЛАНМАЛАРИ

«Ўзбекистон» нашриёти босмадан чиқарган янги китоб «Ривожланган социализм конституцияси» деб аталади. Бу китоб ўқувчилар, партия маорифи системаси ва кадрларнинг иқтисодий таълими тингловчилари учун ўқув қўлланмаси бўлиб хизмат қилади.

Иқтисодий таълим мактабларининг тингловчилари учун нашриёт бир қанча бошқа янги китобларни тайёрлади. Саноат ходимлари учун «Самарадорлик ва сифатни оширишнинг илғор тажрибаси» деб номланган ўқув қўлланма нашр этилди. Бу қўлланмада мамлакат корхоналарида кенг ёйиладиган асосий новаторлик ташаббуслари ҳақида ҳикоя қилинади. Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун илғор тажриба тўғрисидаги китоб чоп қилинди.

ХОРАЗМ

ЯНА БИР ИСТИРОҲАТ БОҒИ

Шовот райони маркази тобора обод ва кўркам қиёфа касб этмоқда. Кўшқаватли турар-жойлар, саломатлик шаҳарчаси, савдо маркази қад кўтарди. Яқинда район марказининг хушманзара жойида бунёд қилинган, ўн олти гектар майдонни эгаллаган маданият ва истироҳат боғи тантанали равишда фойдаланишга топширилди. Катта халқ сайилига қишлоқ меҳнаткашлари, санъаткорлар, спортчилар, ишчи-хизматчилар ташриф буюришди. Боғнинг олд томонига тортилган лентани «Шуҳрат» орденининг кавалери, механизатор Р. Авазмуродов кесади. Кафе, чойхона, ресторан, биллиардхона, эстрада ва танца майдончалари, кутубхона, болаларнинг спорт майдончаси, гулзор ва аллеялар одамлар билан гавжум бўлди.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Ўзбекистон халқ шоири Уйғун, таниқли адиб ва шоир Туроб Тўла Урганч, Хива ва Шовот райони қишлоқларида бўлиб, азамат деҳқонлар, механизаторлар билан учрашдилар, ўзларининг янги шеърларини улар билан мамнун этдилар. Адабиётшунослар Матёқуб Қўшчонов, Пирмат Шермуҳамедов, талантли шоирлар Эркин Воҳидов ва Омон Матжон Хоразм пахтакорларининг севимли меҳмонлари бўлишди.

ҚАЛАМКАШ ХОТИРАСИНИ ЭЪЗОЗЛАБ

Область жамоатчилиги атоқли журналист ва шоир Эгам Раҳим туғилганига 60 йил тўлган кунни кенг нишонлади. Қаламкаш яшаган уй деворига эсдалик лавҳа ўрнатилди, шоир ўқиган мактабга ва Урганч шаҳридаги кўчалардан бирига Э. Раҳим номи берилди. Огаҳий номли область музикали драма ва комедия театри биносида қаламкаш туғилган куннинг 60 йиллигига бағишлаб йиғилиш ўтказилди.

ШОЛИКОРЛАР УЧУН

Қўшкўпир районида ихтисослашган «Қўшкўпир» шоликорлик совхози ташкил қилинганига ҳали кўп вақт бўлмади. Қисқа вақт ичида қатор ишлаб чиқариш ва маданий-маиший хизмат объектлари қад кўтарди. Кейинги даврда қурилган турар-жойларга 40 та ишчи оиласи кўчиб, ҳовли тўйи ўтказди.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

8 октябрь Москва вақти билан соат 17 дан 20 минут ўтганда Қирғизистон ва Ўзбекистон ССР территориясида ер қимирлади. Унинг кучи 12 баллик шкала бўйича Ўшда 5—6 балл, Фарғона, Тошкент ва Андижонда 4 балл бўлди.

Ер қимирлаш маркази — Совет — Хитой чегараси районида, Олой тизмасининг шарқий қисмида жойлашган.

Қурбонлар ва вайронгарчиликлар бўлмади.

(ТАСС).

Олтин куз, ғарқ пишиқчилик палласи. Ғужумидан бол томган узумлар, қирмизи олмалар, анжиру анор, тилларанг беҳилар қуёшдан нур эмиб, ранго-ранг товланади. Ноз-неъматлар боғларни шу қадар дилрабо қилиб юборганки, таърифига тил ожизлик қилади. Бу табиат инъоми, айни вақтда қалби гўзал, қўли гул соҳибкорлар меҳнатининг самарасидир.

Ҳозир боғларда ҳам меҳнат авжи кучайган дамлар. Соҳибкорлар ҳосилни жадал йиғиштириб олишяпти. Шаҳарга олиб борадиган йўлларда ноз-неъмат юкланган машиналар қатнови узилмайди.

Янгийўлдаги Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмасининг соҳибкорлари ҳар йилгидек бу йил ҳам мўл ҳосил етиштиришди. Улар ҳосилни пешма-пеш йиғиштириб олиб, шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилмоқдалар. Ҳозир бирлашма боғбонлари қўшимча мажбурият ҳисобига маҳсулот топширмоқдалар. Шу кунгача давлатга 15 минг тоннадан зиёд мева етказиб берилди. Бу пландагидан 7000 тонна кўпдир.

Узум узиш ҳам жадал давом эттирилаётир. Боғбонларнинг қўли-қўлига тегмайди. Бу соҳадаги мажбурият ҳам шараф билан адо этилди. Эл дастурхонига 7600 тонна узум етказиб берилди. Давлатга яна 1000 тонна узум топшириш юзасидан қўшимча мажбурият олинган. Ҳозир ана шу ҳисобдан маҳсулот топширилмоқда.

Биз миришкор боғбон Олим Жуманов раҳбарлик қилаётган бригадада бўлдик. Бригаданинг 22 гектар олмазори ва 42 гектар токзори бор.

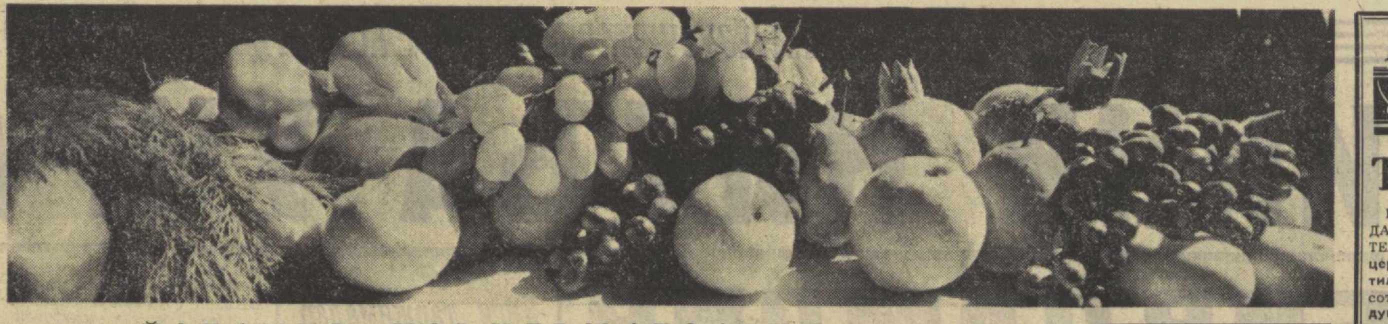

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

ОЛТИН КУЗ САХОВАТИ

Бир тўда хотин-қизлар басма-басга узум узишяпти. Ҳосил жуда мўл бўлган. Узумнинг донаси йирик, ҳар бир боши нақ 2 килограмм келади. Шивилғонининг бир неча бошидан яшик тўляпти. Сабохон Абдусатторова, Мамлакат Жуманова, Баҳриниса Ҳазратқулова каби чаққон қизларнинг ҳар бири кунига 600-650 килограммга етказиб узум узишяпти.

Бригада бошлиғи Олим Жуманов билан бирга боғ ораладик. У йўл-йўлакай бригада коллективи бу йил давлатга 120 тонна олма, 600 тонна узум топшириб, мажбуриятларни ошириб бажарганини айтиб берди. Бу йил, айниқса, шивилғони ва ҳусайни навларининг ҳосили мўл бўлгани туфайли бригада соҳибкорлари давлатга яна 100 тонна узум топшириш мажбуриятини олишибди.

Миришкор деҳқон Абдураҳим Тошматов бригадасида беҳи узилаётгани устидан чиқдик. Яшиклар дам ўтмай тўлади. Эпчил механизатор йигитлар уларни тележкаларга ортишяпти. Кузовлар тўлгач, яшикларнинг усти брезент билан ёпилиб, истеъмолчиларга жўнатиляпти. Узилаётган меванинг сифатига алоҳида эътибор берилаётир. Унинг урилиб, заха бўлишига, ранги бузилишига йўл қўйилмаётир.

— Бу йил эл дастурхонига 750 тонна мева етказиб бериш мажбуриятини олган эдик, — деди бригада бошлиғи Абдураҳим Тошматов. — Бу марранн эгалладик. Давлатга яна 200 тонна мева етказиб берамиз. Мақсадимиз — етиштирилган мўл ҳосилни нобуд қилмай, тезроқ, тўла йиғиштириб олиб, қўшимча мажбуриятимизни ҳам муваффақиятли адо этишдан иборат. Бу бизнинг КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига амалий жавобимиз бўлади.

Боғлар, токзорлар оралаб миришкор деҳқон Шамсиддин Абдураимов, Аҳмад Мажидов бошқарувчилик қилаётган 1- ва 4-бўлимларда бўлдик. Бу бўлимларнинг боғбонлари меҳнатининг самарасидан дил қувонади. Мева ва узумнинг ҳосили шу қадар мўл ва сифатли бўлганки, белгиланган давлат планлари ва қабул қилинган социалистик мажбуриятлар анча ошириб бажарилган бўлса ҳам, ҳали айрим дарахтларга, ток тупларига қўл урилмаган. Бирлашма боғбонлари умумиттифоқ фондига мева ва узум топшириш планини ҳам ортиғи билан адо этдилар. Бу йил мамлакатимизнинг саноат марказлари Сибирь ва Узоқ Шарқ меҳнаткашларига 2000 тоннадан зиёд мева, 250 тонна узум етказиб берилди. Айни пайтда қиш ғамини ҳам еб қўйилди. Бирлашма музхоналарига 2000 тонна мева ва 200 тонна узум жойлаб қўйилди.

Бирлашма боғларини оралар эканмиз, шарбат булоғи худди шу ердан бошланадигандек туюлди бизга. Ноз-неъмат бунёдкорлари халқимизни ширин-шакар мева ва узум билан тобора кўпроқ таъминлашга қатъий қарор қилишган. Улар шу мақсадда ҳалол ва фидокорона меҳнат қилишяпти ва маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда қувончли натижаларга эришишяпти.

У. ЮСУПОВ,
Ю. ЗИЁДОВ,
Тошкент области.

ОЛТИН КУЗ НЕЪМАТЛАРИ.

В. Таран фотоси.

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ХЛОРЕЛЛАНИНГ КАТТА ДАЛАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси микробиология институтида ғўзанинг ривожланишини тезлаштириш учун хлорелладан фойдаланиш усули ишлаб чиқилди ва синаб кўрилди. Ғўза шоналаётган даврда гектарига икки-уч тонна ҳисобидан экинни суспензия билан ишлаш ғўзани бараавж қилади. «Оқ олтин» ҳосилдорлигини гектар бошига уч-тўрт центнер оширади. Тупроққа хлорелла солиниши актив биологик стимулятор сифатида таъсир қилади, ернинг ҳайдаладиган қатламини озуқавий моддалар билан бойитади.

Республика хўжаликларида хлореллани саноат усулида ўстирадиган беш юздан ортиқроқ установка ишлаб турибди. Бундан ўн миллионлаб сўмлик иқтисодий самара олинади, деб ҳисобланмоқда.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/X да **Концерт**, 11/X да **Оламнинг яратилиши** (премьера, билетлар сотилган), 12/X да **Борис Годунов.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/X да **Кўрмайин босдим тиконни**, 11/X да **Уйланиш**, 12/X да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/X да **Шаҳзода ва етим қиз**, 12/X да **Гулбаҳор қани?**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/X да **Чандиқлар**, 11/X да **Ҳаммомга бало борми?**, 12/X да **Ўн саккиз ёшлигим.**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
С. В. СТАРОДУБЦЕВ НОМИДАГИ ФИЗИКА-ТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар: атом ядроси ва элемент қисмлар ядроси ва элементар қисмлар физикаси, қаттиқ жисм физикаси (фан кандидатлари), энергия турларининг алмашинуви;

кичик илмий ходимлар: атом ядроси ва элементар қисмлар физикаси, қаттиқ жисм физикаси, ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси.

КОНКУРС МУДДАТИ — 28 ОКТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар конкурс шартларига мувофиқ институт директорининг ўринбосари номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700084, Тошкент шаҳри, Тимирязев кўчаси, 2«б»-уй.

●

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМЛИ ТЕАТР-РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра профессори: театр-декорацион тасвирий санъати;

кафедра мудири: тиллар (доцент);

кафедра доцентлари: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, марксча-ленинча фалсафа, илмий коммунизм ва эстетика;

кафедра катта ўқитувчилари: фалсафа, илмий коммунизм ва эстетика, тиллар (фан кандидатлари), музика фанлари;

кафедра ўқитувчилари: музика фанлари (2 ўрин), актёр маҳорати (3).

КОНКУРС МУДДАТИ — 29 октябргача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Г. Лопатин кўчаси, 77-уй.

●

РЕСПУБЛИКА РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: педагогика ва психология, рус тили пропедевтикаси, ҳозирги замон рус тили синтаксиси, она тили (рус тили билан таққослаб), совет адабиёти ва таржима назарияси, нутқ маданияти ва техника воситалари, жисмоний тарбия ва спорт;

кафедра доцентлари, катта ўқитувчилари ва ўқитувчилар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, фалсафа ва илмий коммунизм, умумий тилшунослик, совет адабиёти ва таржима назарияси, жисмоний тарбия ва спорт.

КОНКУРС МУДДАТИ — 28 ОКТЯБРГАЧА.

Мурожаат учун адрес: 700110, Тошкент шаҳри, Литературная кўчаси, 4-уй.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

ФАХРЛИ ЎРИН

Чирчиқда Бутуниттифоқ кросси мусобақалари ўтказилди. Шонли Ленин комсомолининг 60 йиллик юбилейига бағишланган бу мусобақа ўзига хос байрам тусини олди. Ташкилий ва тадбирий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказилган баҳсда мамлакатимизнинг турли бурчакларидан ташриф буюрган 600 дан зиёд ўғил-қиз фахрли ўрин учун курашди. 30 команда иштирокида ўтказилган мусобақада республикамиз енгил атлетикачилари биринчи марта фахрли иккинчи ўринга кўтарилдилар. Вакилларимиз иккита олтин, иккита кумуш медални қўлга киритишди. Ўзбекистонлик спортчиларнинг ўтган йил Волжск шаҳрида ўтказилган кросс мусобақаларида олтинчи ўринни эгаллашганини ҳисобга олсак, енгил атлетикачиларимиз бу йилги баҳсга пухта ҳозирлик кўришгани кўзга ташланади. Мусобақа иштирокчилари саккиз масофа бўйлаб ўзаро куч синашдилар. Чунончи, фарғоналик Л. Кирюхина билан унинг ҳамшаҳри О. Маругиналар минг метрга югуришда олтин ва кумуш медалли бўлишди. Ўқувчилар спартакиадаси ғолиби, олмалиқлик Л. Фролова 1500 метрга югуриш бўйича иккинчи ўринни эгаллади. Андижонлик моҳир спортчи Замира Зайцева-Ахтямова 3000 метрга югуриш бўйича маррада биринчи бўлди. Умумкоманда ҳисобида Украина вакиллари пешқадамлик қилдилар.

ФУТБОЛ:

МЕЗБОНЛАР ЮТУҒИ

Учинчи эшелон коллективлари ўртасида навбатдаги тур ўйинлари ўтказилди. Мамлакат чемпионати охирлаган сари бешинчи зона командалари сўнгги ҳал қилувчи учрашувларни ҳужумкорлик руҳида ўтказиб, мавқеларини мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдалар. Лекин, 23 команданинг ягона пешқадами ҳамон аниқланмай турибди. Термизнинг «Автомобилист», Фрунзенинг «Олға» командалари кўпдан бери зонадошларидан илдамлаб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу коллективларнинг мавқеи тенг эканлиги мухлисларни ҳайратга солмоқда. Фрунзелик ва термизлик футболчилар ғалдаги учрашувларни ўз майдонларида ўтказиб, яна очколарини баравардлаб олишди. «Автомобилист» навбатдаги турда дам олиб, кейин «Актюбинец» командаси меҳмони бўлади. «Олға» эса ўз майдонида «Актюбинец»ни қабул қилиб, «Текстильшчик» меҳмони бўлади.

«Янгиер», «Хива» командалари бир поғонадан илдамлашди. Умуман 11 учрашувдан биттасида майдон эгалари имкониятни бой беришди. Қолган учрашувларда мезбонлар муваффақият қозондилар. Энг йирик ҳисоб «Амударё» — «Хўжанд» учрашувида қайд қилинди.

Ўйинлар жадвалининг бугунги кўриниши қуйидагича:

	Ю	Д	М	Т	О
«Автомобилист»	26	4	8	69-33	56
«Олға»	24	8	6	56-20	56
«Янгиер»	20	8	9	53-24	48
«Шаҳрихончи»	20	7	10	50-28	47
«Зарафшон»	20	7	11	61-40	47
«Бўстон»	19	7	11	54-37	45
«Химик»	19	5	13	60-46	43
«Хоразм»	16	10	11	56-38	42
«Хива»	18	5	14	47-33	41
«Строитель»	18	5	14	43-43	41
«Нефтяник»	16	6	15	50-48	38
«Металлург» М	15	8	14	50-50	38
«Пахтачи»	15	6	17	40-44	36
«Актюбинец»	15	4	18	37-52	34
«Сигнал»	11	11	15	37-45	34
«Металлург» Ч	11	9	17	36-51	31
«Амударё»	12	6	19	33-51	30
«Орбита»	13	3	21	39-48	29
«Хўжанд»	12	4	21	49-68	28
«Динамо»	10	7	20	39-57	27
«Текстильшчик»	9	7	21	23-49	25
«Старт»	8	4	26	31-63	20
«Каршистрой»	6	8	23	26-64	20

Учрашувларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Олға» — «Химик» — 4:0, «Старт» — «Орбита» — 1:0, «Нефтяник» — «Актюбинец» — 2:0, «Пахтачи» — «Строитель» — 2:0, «Металлург» (Ч) — «Сигнал» — 2:1 «Зарафшон» — «Металлург» (М) — 2:0, «Хоразм» — «Текстильшчик» — 3:0, «Хива» — «Шаҳрихончи» — 1:0, «Амударё» — «Хўжанд» — 5:2, «Динамо» — «Янгиер» — 1:3, «Автомобилист» — «Бўстон» — 1:0.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

АҲИЛЛИК ГИНА

Чўл лавҳалари

Давлатга ғалла топшириш мажбурияти ҳам бажарилиш арафасида эди. Яна бир зўр берилса, икки йиллик планнинг бажарилиши тўғрисида районга хабар юбориш мумкин. Жиззах районидаги Навоий номли колхоз партия комитетининг секретари Мирза Султонов ана шу ҳақда ўйлаб бораркан, дала четидаги комбайннинг автомашина кузовига ғалла солаётган новидаги тешикдан шовуллаб дон тўкилаётганини кўриб қолди. Дон бу — ризқ-рўзимиз, ҳаётимиз манбаи. У болалик пайтида бир кафт дон учун бир кун мардикорлик қилган кишиларни кўрган эди. Машоқ териб келганида онаси қувона-қувона мазали бўтқа пишириб берганини ҳамон эслайди. Энди машоқ қилувчилар қаёқда дейсиз, кишилар бошоқ у ёқда турсин, қопи билан дон берсангиз ҳам олишмайди. Чунки ҳамма магазинларда қоп-қоп ун ва нонлар тахланиб турибди. Лекин бундай тўкчилик донни, ризқ-рўзни ерга тўк, нобуд қил, дегани эмаску. Бир дона буғдойни ерга тўкишнинг ўзи жиноят. У комбайн бункери бўшагунча кетадиган вақт ичида қанча дон тўкилишини тасаввур қилди. Ишни тўхтатса вақт кетади, тўхтатмаса дон нобуд бўлаверади. У шовуллаб тушаётган донга ҳовучини тутди.

Лалмикор ерда тупроқ бўш бўлади. Қишки совуқ ва ёзги иссиқ таъсирида кўпчиб ётган ер қадам босишинг билан чойда эриган қанддек нураб кетади. Мирза оёғини тираб турган тупроқ ҳам нураб кетди. Беҳос турган йигит қорни билан комбайнга қулади. У ҳаммасини тушида кўраётгандек ҳис этарди. Нима бўлди ўзи? У оёқ-қўлларини қимирлатиб кўрди. Ҳеч нарса бўлмабди. Аммо, ичининг жазиллаб оғриётганини сезди...

Узоқ Паймарт участкаси билан область маркази Жиззах шаҳрининг оралиғи атиги 70 километрча бўлса ҳам машина тоғли йўллардан жуда секин жиларди. Ғалла ортган машина уни уч соат деганда шифохонага етказиб келди. Мирза аллақачон ҳушидан кетган эди.

... Мия билан ичга қон қуйилса, беморни қутқариб қолиш қийин бўлади, дейишарди врачлар. Хайриятки, шундай бўлмади. Область шифохонасининг операция хонасида жарроҳлардан Даврон Зокиров билан Норпўлат Абдуллаевлар зудлик билан ишга киришиб кетишди. Ичак ёрилган, қорин бўшлиғида қон қотиб қолган экан. Мирза ҳамон ҳушига келмас, юрак уриши аста-секин сўниб бормоқда эди.

— Зудлик билан қон бериш керак, — деди операция давом этаркан Даврон Зокиров ҳамширага. — Чиқиб сўранг-чи донорлик қиладиганлар бормикан.

Бўлган воқеадан хабар топган Мирзанинг чўлқувар ҳамкасблари касалхонага кетма-кет етиб келишган эди.

— Мендан қон олинг, — деб туриб олди комбайнчи Бахтиёр Худоёров ҳамширага. — Унинг бундай бўлишига мен сабабчиман.

Аммо, Бахтиёрнинг ҳам қони камлик қилиб қолди. Шундан сўнг бемор ёнига навбати билан колхоз ғалласини қабул пунктига ташиб бераётган шофёрлар ётишди. Хуллас, ўлим билан олишув бир неча кун давом этди. Ажал чекинди. Чўл одамлари ўртасидаги ўзаро меҳрибонлик, тотувлик бу гал ҳам ғолиб чиқди.

...Мирзани тунов куни яна қишлоқ йўлида кўриб қолдим. Батамом соғайиб кетибди. Далага, меҳнат қайнаётган пайкаллар томон кетаётган экан.

Ака-ука Собир билан Топилнинг ўртасида қачонлардир гап ўтиб қолган. Бу гапнинг нималиги аллақачон унутилиб ҳам кетган. Аммо, шунга қарамай уларнинг бир-бирлари билан бордикелдилари тикланганича йўқ, гаплашишмайди ҳам. Собирнинг оиласи ўзига дуруст оилалардан. Шу сабабли у «Акамсиз ҳам куним ўтаверади» деб қайсарлигини қўймайди. Топил эса кексайиб қолганидан туғишганининг меҳрига муштоқлик сезади-ю, бироқ орияти кучлилик қилиб, укасининг ёнига биринчи бўлиб боришга бўйни ёр бермайди. Аламини кексайиб қолган онасидан олади: «Бобир акам бўлганида бундай бўлмасди. Собирни қайириб йўлга соларди. Мен ҳам маҳалланинг олдида беобрў бўлмасдим», деб гина қилади.

— Ёши катта укаларига кўприк бўлиши керак, ёшларга оталиқ қилиши керак, — Собир ҳам ўз навбатида онасига дерди. — У киши эса на ўзи қадрини, на бизнинг қадримизни билади. Бобир акам бўлганида бунақа тарқалиб кетармидик...

Бобир оиланинг бош фарзанди эди. У Улуғ Ватан урушидан қайтмади, қабри қаерда қолгани ҳам номаълум. Она уни ўттиз йил излади. У сўрамаган ҳарбий қисм қолмади. Келинининг имзосини қўйиб ҳам, набирасининг исмини ёзиб ҳам хат йўллади. Келини ва набирасини ҳар кўрганида ўғлини қумсайдиган бўлди. Ниҳоят Собирнинг ўғлига Бобир деб исм қўйди-ю, тўнғич ўғли ҳаётини абадийлаштирди.

— Марҳумни хотирлаган яхши. Лекин унинг номини можарога аралаштиравермanглар, — деди она. — Бир-бирингга гина қилишни қўйинглар.

Туғишганлар онанинг бу гапларини ҳам ерда қолдиришди. Ўғиллари ўртасида меҳр-оқибатнинг йўқолиб бораётгани онани қаттиқ азобга солаётганди. Турса ҳам, юрса ҳам шу ҳақда ўйларди. Охири Бобиржонидан ёдгорлик — чўлда, Пахтакор районидаги Ульянов номли совхозда пахта етиштираётган набираси Ўринбойнинг ҳузурига отланиб бориб ҳамма гапни тўкиб солди. Оға-ини ўртасидаги муаммони ҳал этишни Ўринбой ўз зиммасига олди. У амакиларини чўлга чақирди. Зиёфатга хўжаликнинг катта-кичигини таклиф этди. Ўтириш қизиган бир паллада Собир билан Топил амакиларини ўртага чақириб аччиқ-араз сабабини сўзлаб беришларини талаб қилди. Ҳеч гап ўтгани йўқ, дейишди амакилари баравариға.

— Бўлмаса нега гаплашмайсизлар, — деб сўради Ўринбой.

— Гаплашамиз, гаплашамиз-а? — акасидан сўради Собир уялганидан ерга кириб кетгудек бўлиб.

— Ҳа, — деди Топил ҳам кўзларини олиб қочаркан.

— Бўлмаса бир қучоқлашиб кўришинглар-чи, — деди Ўринбой қўярга-қўймай. Улар қучоқлашиб кўришишга мажбур бўлишди. Бундан буён ўзаро гинага йўл қўймасликка аҳд қилишди.

Ака-ука эртасига кун бўйи далаларни айланиб, чўл шароитини ўрганиб юриб, кечқурун Ўринбойнинг ёнига келишди-да, шу ерда қолиб ишлашга қарор қилишганини айтишди.

— Гап деган бундай бўпти, — деди суюниб Ўринбой. Эртагаёқ идорага бориб илтимосингизни у ердагиларга етказиб келаман, бригадамизда ишлайсизлар.

Чўлда эл-элга қўшилган эди, оға-инилар бошини ҳам бир ерга бириктирди.

Н. МИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚУРУВЧИЛАР ЗАФАРИ

Ўнинчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун курашаётган Қарши район колхозлараро қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари меҳнатда қувончли ютуқларни қўлга киритдилар. Бошқарма бинокорлари 8 миллион 674 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этиб, уч йиллик планни муддатидан олдин бажаришди. Ўтган давр мобайнида район хўжаликларида 2200 квадрат метр уй-жой, 1500 квадрат метр ҳажмда дала шийпони, 320 ўринли мактаб, олтмиш ўринли касалхона, минг бош бузоққа мўлжалланган молхона, ўн мингта товуқ боқиладиган паррандахона ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Бошқарма коллективи эришган улкан ютуққа Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор Эгамберди Тилаков, Меҳнат Қизил Байроқ ва III даражали «Меҳнат шуҳрати» орденлари кавалери Темир Аминов, Кўзибой Зулфиқоров, Ойтўғон Исоқов, Нурилла Эргашевлар етакчилик қилаётган бригадаларнинг қурувчилари, айниқса, катта ҳисса қўшдилар.

Шу кунларда бошқарманинг қўли гул қурувчилари йил охиригача уч йиллик планга қўшимча яна саккиз юз минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш учун ўзаро мусобақани тобора авж олдириб ишламоқдалар.

Ш. ҚУРБОНОВ,
Қарши шаҳри.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Узплодоовощвинпром» бирлашмаси коллегияси ва коллективи Жиззах область, Жиззах районидаги «Москва» колхозининг раиси, колхоз тузумининг талантли ташкилотчиларидан бири, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати

Ҳамроқул НОСИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари тарихи жамоатчилик институтининг Президиуми колхоз тузумининг талантли ташкилотчиларидан бири, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Жиззах область, Жиззах районидаги «Москва» колхозининг раиси

Ҳамроқул НОСИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Бобров иши». Спектакль. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.55 — «Композитор Людвиг ван Бетховен». 16.25 — «Сенинг ленинча кутубхонанг». 17.10 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XV спартакиадаси. (Тошкентдан олиб кўрсатилади). 17.40 — Концерт. Жиззах область Октябрь районидаги «Целинник» ансамбли ижро этади. 18.00 — «Биз БАМ қуряпмиз». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Инсон ва қонун». 19.15 — «Баҳор тароналари». Бадиий фильм. 20.20 — «Василий Шукшин проза саҳифаларидан». 21.30 — «Вақт». 22.00 — Хоккей; ЦСКА — «Крилья Советов». 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Мультфильм. 18.15 — «Бахтли болалик». 18.45 — Телефильм. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Киноактриса билан учрашув. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Т. Дошумова куйлайди. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари биринчи Тошкент конференцияси 20 йиллигини нишонлашга бағишланган йиғилишнинг тантанали очилиши.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Янгроқ қўшиқлар». Бадиий фильм. 20.30 — «Ўқитувчи экрани». 21.00 — Янгиликлар. 21.20 — Концерт. 21.50 — Ҳужжатли фильм.

Радио

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Тонг навоси». 9.30 — Бадиий ҳаваскорлар ижро этади. 11.15 — «Сиёсий маориф кабинетида». 11.25 — Концерт. 12.00 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — «Чорва қишловига шаймисиз?». 13.30 — Концерт. 14.00 — «Оқ олтин»га — олий сифат». 16.10 — Р. Гамзатовнинг ижодий портрети. 18.30 — Москва. «Халқаро ҳаётнинг актуал проблемалари». 18.50 — «Ёшлик». 19.40 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 19.50 — А. Ҳамидов чалади. 20.25 — Қорақалпоқ куйлари. 21.00 — Механизаторлар учун концерт. 21.30 — Ў. Ҳошимов «Умр савдоси» (ҳикоя). 22.28 — «Наво» мақомидан парчалар. 23.20 — Лирик концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, ГСП. Тошкент, Ленин проспекти, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-08. БЎЛИМЛАР партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 38-42; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85, Жиззах — 31-66; Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02778. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д. — 232.